

To Be
Kind

christelijke
kinderopvang

Groeien en bloeien bij To Be Kind

Pedagogisch Beleidsplan

Voorwoord

Door middel van dit Pedagogisch Beleidsplan willen we u informeren over de werkwijze van To Be Kind, Christelijke kindercentra voor peuteropvang, kinderopvang en buitenschoolse opvang.

To Be Kind beschikt over prachtige en unieke locaties in Nieuwerkerk aan den IJssel, Capelle aan den IJssel, Almkerk, Hardinxveld-Giessendam, Ridderkerk, Utrecht, Krimpen aan den IJssel, Waddinxveen en Zwijndrecht.

We werken binnen de verschillende locaties met diverse thema's en de ruimtes zijn hier volledig op ingericht. Zo hebben we bijvoorbeeld op de locatie Rehoboth een mooie 'Onder zee' muurschildering op de Visjes groep. En is onze eerste locatie Het Koraal in Nieuwerkerk aan den IJssel gelegen midden in de natuur: uitzicht op het weiland waar regelmatig schapen, koeien en paarden rondlopen. Ook bieden we bijzonder speelmateriaal en activiteiten aan, zoals het werken met een 3D printer. Ook ondernemen we allerlei activiteiten met betrekking tot de natuur en zijn regelmatig buiten te vinden.

To Be Kind heeft een uniek ontspannings- en zintuigactiveringsconcept, namelijk snoezelen in de kinderopvang. We hebben op de locatie Het Koraal een Snoezelruimte: 'de Ark van Noach'. Deze zintuigactiveringsruimtes zijn voornamelijk geschikt voor kinderen van 0 tot 4 jaar, maar ook oudere kinderen vinden het fijn om in deze ruimte te snoezelen.

To Be Kind, een fijne plek voor kinderen van 0 t/m 13 jaar.

Januari 2024

E-mail: info@tobekind.nl

Website: www.tobekind.nl

Inhoudsopgave

	blz.
Voorwoord	2
1. Inleiding	5
2. Visie	5
2.1. Visie Algemeen	5
2.2. Doelstelling To Be Kind	7
2.2.1. Algemeen	7
2.2.2. Pedagogisch	8
2.2.3. Uitvoering	8
2.3. De vier opvoedingsdoelen uit de Wet Kinderopvang	9
2.3.1. De vier basisdoelen van Marianne Riksen-Walraven	9
2.4. Visie op ontwikkeling (0-4 jaar)	13
2.4.1. Algemeen	13
2.4.2. Van 0-1 jaar	14
2.4.3. Van 1-2 jaar	14
2.4.4. Van 2-4 jaar	15
2.5. Visie op ontwikkeling (4-13 jaar)	17
2.5.1. Algemeen	17
2.5.2. Lichamelijke ontwikkeling	17
2.5.3. Verstandelijke ontwikkeling	19
2.5.4. Sociaal-emotionele ontwikkeling	20
2.5.5. Sociale ontwikkeling	22
2.5.6. Geestelijke ontwikkeling	23
2.6. Integrale Kindercentra	23
2.6.1. IKC	23
2.6.2. Totaalconcept	23
2.6.3. Maatschappelijke functie	24
2.7. Zintuigactivering	24
2.7.1. Thema's en unieke speelruimtes	24
2.7.2. Snoezelen	24
3. Algemene informatie	25
3.1. Personeel	25
3.2. Administratie	26
3.2.1. Contactgegevens locaties	26
3.2.2. Openingstijden	26
3.2.3. Beleid ten aanzien van extra dagdelen	27
3.3. Samenstelling groepen per locatie	27
3.4. Wachtlijsten	28
3.4.1. De wachtlijsten en volgorde	28

3.4.2. Wachttijden	29
3.5. Huisregels	29
3.5.1. Algemeen	29
3.6. Contacten met de ouder(s)/verzorger(s) 0-13 jaar	32
3.7. Mentor 0-13 jaar	33
3.7.1. Twee vaste gezichten voor 0-jarigen	34
3.8. Ontwikkeling van kinderen structureel volgen	34
3.9. Overdracht van KDV naar basisschool & BSO	36
3.9.1. Overdracht BSO	36
3.10. Zieke Kinderen	37
3.10.1. Wat te doen bij ziekte van uw kind?	37
3.10.2. Wanneer moet een ziek kind opgehaald worden?	37
3.10.3. Wanneer is uw kind ziek? Wat is besmettelijk of geeft besmettingsgevaar?	37
3.11. Werken met thema's	38
3.12. Bijzondere dagen	38
3.13. Kinderruzietjes	39
3.14. Veiligheid en Hygiëne	40
3.14.1. Hygiëne	40
3.14.2. Veiligheid- en gezondheidsbeleid	40
3.14.3. GGD	40
3.15. Registratie ongevallen (ongelukken)	41
3.16. Klachtenregeling	41
3.16.1. Interne klachtenregeling	41
3.16.2. Externe klachtenregeling	41
3.16.3. Voortraject klacht	42
3.16.4. Indienen klacht	42
3.16.5. Behandeling klacht	42
3.16.6. Externe klachtafhandeling	43
3.16.7. Klachtenverslag	43
3.17. Oudercommissie	43
3.18. Beleidsmedewerker en coaching	44
3.18.1. Pedagogisch Beleidsmedewerker	44
3.18.2. Pedagogische coaching	44
3.18.3. Aantal uren inzet	45
4. Bronnenlijst en bijlage	47

1. Inleiding

Voor u ligt het Pedagogische Beleidsplan van de Christelijke kindercentra van To Be Kind. Het pedagogisch beleidsplan is de basis waaruit gewerkt wordt binnen To Be Kind. In dit beleidsplan staat beschreven welke voorwaarden er gesteld zijn aan de opvang voor de kinderen en hoe wij hiernaar handelen. De medewerkers (pedagogisch medewerkers, vrijwilligers en stagiaires) van To Be Kind zijn op de hoogte van de inhoud van dit pedagogisch beleidsplan en werken hiervan uit. Het pedagogisch beleidsplan is via de website van de verschillende locaties inzichtelijk voor ouders en ligt eventueel op de locatie ter inzage, zodat ouders zich kunnen verdiepen in de werkwijze van de To Be Kind.

In dit beleid omschrijven wij het kind als “hij”. Hiermee wordt zowel hij als zij bedoeld, jongen en meisje.

Bij To Be Kind bieden we kinderen een plek waar zij zichzelf kunnen zijn en zich in hun eigen tempo kunnen ontwikkelen. Wij aanvaarden en respecteren het kind zoals het is en geven het de gelegenheid om door middel van ervaringen spelenderwijs te leren. Hierbij vinden wij goede communicatie met u, als ouder(s) of verzorger(s), zeer belangrijk.

To Be Kind biedt kwalitatief goede opvang. Het vastleggen van de gang van zaken binnen To Be Kind via een Pedagogisch Beleidsplan beschouwen wij als een onderdeel van het leveren van kwaliteit. Zo weet iedereen waar hij aan toe is en wat hij kan verwachten. Daarnaast wordt de kwaliteit gewaarborgd door de hoge eisen die aan de vestigingen van To Be Kind worden gesteld door de GGD en de brandweer. Zij controleren regelmatig of aan de gestelde eisen wordt voldaan.

Bij de GGD-controles wordt er o.a. gelet op:

- Het aantal kinderen per groep (dit mag een bepaald maximum niet overschrijden);
- Het personeel (dient aan bepaalde opleidingseisen te voldoen en er dient een Verklaring Omtrent Gedrag opgevraagd te zijn alvorens indiensttreding en moet men ingeschreven staan in het Personenregister Kinderopvang en gekoppeld aan onze organisatie);
- De groepsruimte (moet een minimaal aantal m² bedragen per kind);
- Hygiëne en veiligheid (GGD en brandweer);
- De inrichting van het gebouw;
- Pedagogische praktijk.

2. Visie

2.1 Visie algemeen

“Al ware het dat ik alles had wat ik kon bezitten, maar ik had de liefde niet” ...

Dit Bijbelse citaat is de grondslag van het werk van To Be Kind. Ons motto is: wij hebben allemaal liefde nodig! Iedereen heeft een 'liefdestank' die gevuld moet worden. Pas als deze gevuld is kun je liefde aan anderen uitdelen.

Elk kind heeft een eerste liefdestaal, een manier waarop hij de ouderlijke liefde het best verstaat. Het boek van Gary Chapman; "De 5 talen van de liefde van kinderen" (2008), laat u zien hoe u de eerste liefdestaal van uw kind kunt herkennen en spreken, naast vier andere algemene liefdestalen. Zo kunt u uw kind helpen ontdekken dat u van hem of haar houdt. Uw kind en "onze" kinderen hebben het nodig om te weten dat er van hen gehouden wordt, willen ze kunnen opgroeien tot verantwoordelijke volwassenen. Liefde is de basis van waar uit het kind zich zeker kan voelen. En als een kind zich zeker voelt, zal hij opgroeien tot een vrijgevig, liefdevolle volwassene.

To Be Kind is een organisatie die de normen en waarden vanuit bijbels principe probeert mee te geven en zich zo wil onderscheiden van de openbare kindercentra. Dit zijn principes zoals:

- God heeft iedereen bijzonder gemaakt, ieder persoon is uniek;
- Menselijke relaties zijn onmisbaar, iedereen heeft liefde en aandacht nodig;
- Om een goede omgang met elkaar te waarborgen heeft God bepaalde waarden en normen ingesteld, die bepalen hoe wij met elkaar dienen om te gaan.
- Iedereen is uniek, iedereen is welkom en je mag zijn wie je bent.

To Be Kind benadert ieder kind als een uniek en waardevol persoon. Kinderen hebben enerzijds liefde en aandacht nodig om te 'groeien en te bloeien' en anderzijds hebben kinderen richtlijnen nodig in de omgang met anderen.

Deze christelijke principes komen tot uiting in het aanbod van de dagelijkse programma's en de houding van de pedagogisch medewerkers. De pedagogisch medewerkers hebben een positieve en accepterende houding ten opzichte van de kinderen. De activiteiten zijn erop gericht de ontwikkeling te stimuleren, maar ook om het kind een positief zelfbeeld te geven. Het zelfbeeld betreft alle ideeën die het kind over zichzelf heeft. Hoe positiever het zelfbeeld, hoe meer zelfvertrouwen het kind zal hebben. Het zelfbeeld wordt gevormd door de manier waarop ouder(s)/verzorger(s) en andere personen met het kind omgaan. De pedagogisch medewerkers van het kindercentrum hebben hierin een belangrijke rol. To Be Kind heeft daarom als uitgangspunt dat er veel positieve aandacht aan het kind wordt gegeven, dus prijzen als het iets goed doet, vaak een aai over de bol of een knuffel tussendoor geven, enz.

De kinderen leren bij ons bijvoorbeeld behalve reguliere liedjes zoals: '1,2,3,4, hoedje van...', ook liedjes als 'Ben je groot of ben je klein of ergens tussenin, God houdt van jou...'. Ons aanbod van leesmateriaal bestaat uit verhaaltjes als: 'Grote beer en kleine beer', 'De ark van Noach', 'David en Goliath', enz.

Een belangrijk onderdeel voor ons is ook om de kinderen dankbaarheid te leren. Danken voor de zon en de regen, maar ook danken voor elkaar. Tijdens het tafelmoment bij het eten wordt God bedankt voor de boterhammen en er wordt gebeden voor de kinderen die geen eten hebben.

To Be Kind wil kinderen een veilige en vertrouwde groepsomgeving bieden waar binnen veel ruimte bestaat om op ontdekking te gaan. Hierbij is het kind steeds het uitgangspunt; wat wil het, wat kan het aan? Baby's moeten bijvoorbeeld hun individuele ritme van slapen en eten ongestoord aan kunnen houden. Wij vinden het belangrijk dat kinderen de ruimte krijgen zichzelf te zijn, zich te kunnen uitleven, ontspannen en ontwikkelen. De ontwikkeling bestaat uit:

- De lichamelijke ontwikkeling (motoriek);
- De cognitieve ontwikkeling;
- De sociaal emotionele ontwikkeling.

Kinderen ontwikkelen zich in hun omgang met anderen en door middel van spel. Het is daarom belangrijk dat kinderen voldoende aandacht krijgen van de pedagogisch medewerkers en dat er genoeg ruimte en materiaal is om tot spel te komen. Kinderen moeten de mogelijkheid hebben om 'fouten' te kunnen maken en daar weer van te leren. Kinderen hebben in zichzelf weinig begrenzingsen. Zij overzien vaak de gevolgen van hun eigen gedrag niet, dat iets gevaarlijk of onprettig is. Kinderen hebben daarom begrenzing van buitenaf nodig. Door een kind richtlijnen te geven voor zijn gedrag wordt het kind geholpen om verantwoord om te gaan met zijn omgeving en met anderen om zich heen.

In onze visie sluit ons Pedagogisch Beleid goed aan op die van het samenwerkende basisonderwijs. Dit voorkomt discontinuïteit bij de overgang rond de 4-jarige leeftijd naar het basisonderwijs.

2.2 Doelstelling To Be Kind

2.2.1 Algemeen

Onze doelstelling is het bieden van verantwoorde en kwalitatief goede dagopvang (inclusief buitenschoolse opvang en peuteropvang) aan kinderen van zes weken tot 13 jaar.

Dit betekent in de praktijk:

- Het bieden van een ander milieu naast, en als aanvulling op de thuissituatie, waardoor een bijdrage wordt geleverd aan de verschillende aspecten van de opvoeding en de ontwikkeling van het kind;
- Het opbouwen van een zodanige relatie met de ouder(s)/verzorger(s) dat in wederzijds overleg wordt gezorgd voor een zo optimaal mogelijke ontwikkeling van het kind, zowel in het kindercentrum als thuis;
- Het bevorderen van de ontwikkeling van de kinderen door hen onder deskundige begeleiding in groepsverband samen te brengen in speciaal voor hen gecreëerde ruimten.

2.2.2 Pedagogisch

To Be Kind wil zorgdragen voor een klimaat van veiligheid en geborgenheid, zodat het kind een basis heeft om zich te kunnen ontplooien tot een stabiel en sociaal persoon met een positief zelfbeeld.

Er is aanvaarding van en respect voor de eigenheid van ieder kind. Dit vormt de basis van waaruit gewerkt wordt. Het kind wordt te allen tijde serieus genomen, wordt gestimuleerd zo zelfstandig mogelijk te handelen, de natuurlijke nieuwsgierigheid van het kind wordt geprikkeld en de creativiteit wordt aangewakkerd. Uiteraard is daarbij een goede voorbeeldwerking van groot belang. De pedagogisch medewerkers zullen zich eerlijk en open opstellen en ook onderling respectvol met elkaar omgaan.

Wij willen kinderen respect bijbrengen voor anderen om hen heen. Kinderen worden erop gewezen welk effect hun gedrag heeft op hun omgeving.

To Be Kind wil kinderen een omgeving bieden waarin de verschillende aspecten van de ontwikkeling voldoende tot ontplooiing kunnen komen.

2.2.3 Uitvoering

Bovenstaande wordt als volgt gerealiseerd:

- To Be Kind wil een zo goed mogelijk contact onderhouden met ouder(s)/verzorger(s). Er wordt systematisch overleg of overdracht gepleegd en ouder(s)/verzorger(s) worden betrokken bij de activiteiten die binnen To Be Kind plaatsvinden.
- Om de ontwikkeling optimaal te stimuleren voorziet To Be Kind in diverse zintuigactiveringsruimtes, onder andere de Ark van Noach en de snoezelboxen.
- De pedagogisch medewerkers observeren de ontwikkeling van de kinderen en bieden activiteiten aan die de nieuwsgierigheid en creativiteit prikkelen.
- De houding van de pedagogisch medewerkers is positief en acceptierend. Er is aandacht voor de eigenheid en de specifieke behoeften van het kind. De pedagogisch medewerkers bouwt een band op met het kind en helpt hem zijn plekje te vinden in de groep.
- De sociale omgang wordt bevorderd door ervoor te zorgen dat het kind contact maakt en onderhoudt met andere kinderen en volwassenen. Hierin wordt het kind respect bijgebracht voor de ander door kinderen te sturen in hun omgang met elkaar. De pedagogisch medewerkers laten de kinderen op een speelse en voor hen te begrijpen manier kennismaken met belangrijke normen en waarden en andere culturen. Dit gebeurt door middel van liedjes, boekjes, spelletjes en uitstapjes (onder andere naar de speeltuin en de kinderboerderij).

2.3 De vier opvoedingsdoelen uit de Wet Kinderopvang binnen To Be Kind

Liefde is de basis waaruit we werken. De zekerheid dat God ons lief heeft, zorgt voor een stabiel fundament, zoals wij worden liefgehad door onze Vader, zo willen we graag uw kinderen liefhebben.

To Be Kind zorgt voor: een veilige omgeving, plezier en geborgenheid, verzorging en gezonde leefstijl, speelmogelijkheden, sociale omgang, individuele ontwikkeling, morele ontwikkeling, participatie, extra steun voor kwetsbare kinderen, relatie en afstemming met ouders, signaleren van problemen (en samenwerking met basisscholen en andere externe partijen.)

De vier opvoedingsdoelen van pedagoog Marianne Riksen-Walraven bieden het kader waarbinnen wij ons bewegen binnen To Be Kind. Het biedt veiligheid, bescherming, groei- en ontwikkelingsmogelijkheden.

2.3.1 De vier basisdoelen van Marianne Riksen-Walraven

Het bieden van een gevoel van emotionele veiligheid

Het is belangrijk dat alle kinderen zich veilig en beschermd voelen. Als een kind zich veilig voelt, staat het open om te spelen en te leren. Wij bieden deze veiligheid door onze vaste medewerkers, vaste leeftijdsgenootjes en de veilige speelomgeving van onze groepen.

Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van de sociale competenties

Kinderen leren om goed te kunnen communiceren, samenwerken, anderen te helpen, conflicten te voorkomen en conflicten op te lossen. Door het leren van sociale competenties geven we aan kinderen de kans om zich te ontwikkelen tot volwassenen die goed kunnen functioneren in de samenleving.

Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van persoonlijke competenties

Persoonlijkheidskenmerken zoals flexibiliteit, creativiteit, zelfvertrouwen, zelfstandigheid, veerkracht en probleemoplossend vermogen worden bevorderd door stimulering.

Kinderen gelegenheid bieden om zich normen en waarden, de cultuur van een samenleving eigen te maken

We bieden de kinderen de gelegenheid om zich de normen en waarden en de cultuur van onze samenleving eigen te maken. Hierbij leren we de kinderen wat wel en niet mag. Er zijn veel ongeschreven gedragsregels: je mag een ander geen pijn doen, samen delen, om de beurt, etc. Spelenderwijs en in de dagelijkse omgang met de kinderen brengen we hen dit bij. Dit basisdoel is de kern van de opvoeding.

Als toevoeging daarbij is To Be Kind een Christelijk kindercentrum die de normen en waarden vanuit Bijbels principe probeert mee te geven en zich zo wil onderscheiden van de openbare kindercentra. Dit zijn principes zoals: God heeft iedereen bijzonder gemaakt, ieder persoon is uniek; Menselijke

relaties zijn onmisbaar, iedereen heeft liefde en aandacht nodig; om goede omgang met elkaar te waarborgen heeft God bepaalde normen en waarden ingesteld, die bepalen hoe wij met elkaar omgaan. Hierbij doelen wij op de volgende normen en waarden: het belangrijkste gebod wat die Jezus ons meegaf, namelijk naaste liefde, hou net zo veel van andere mensen als dat je van je zelf houdt. Van daaruit willen wij voor elkaar zorgen, willen wij de kinderen en ouders een veilig gevoel geven binnen de opvang, gaan wij als medewerkers liefdevol en professioneel met elkaar om.

Doel 1: Bieden van emotionele veiligheid

Specifiek: We streven ernaar dat alle kinderen zich emotioneel veilig voelen, zodat ze zich zo optimaal mogelijk kunnen ontwikkelen, in een ruimte met mensen die vertrouwen bieden, waardoor kinderen zelfvertrouwen krijgen.

Meetbaar: Wij informeren naar het welbevinden van het kind bij de ouders na een opvangdag. To Be Kind wil een zo goed mogelijk contact onderhouden met ouders en/of verzorgers. Er wordt systematisch overleg of overdracht gepleegd en de ouders en/of verzorgers worden betrokken bij de activiteiten van To Be Kind.

Activiteiten: Aanwezigheid van bekende leeftijdsgenootjes; aanwezigheid van vaste pedagogisch medewerksters, deze zijn eerlijk en echt en spreken vanuit de ik-vorm. Taal en lichaamstaal komen overeen; Pedagogisch medewerksters passen zich aan bij de ontwikkeling van het kind; pedagogisch medewerksters maken contact op ooghoogte en houden eventueel de handjes even in hun handen, om 'over te komen' en noemen het kind bij de naam. We geven en vragen hiermee onverdeelde aandacht; Pedagogisch medewerksters geven met grenzen nooit angst of schuldgevoelens (inlevingsvermogen!) mee aan het kind, zijn gewoon duidelijk met 'nee' of 'stoppen' of iets dergelijks, bieden een uitweg door het geven van mogelijkheden voor een andere activiteit t.b.v. hetzelfde doel en benoemen altijd eerst het gevoel (erkenning) van waaruit gedrag ontstond; pedagogisch medewerksters zijn consequent, dat vermindert de prikkel om grenzen steeds op te zoeken, geven rust en veiligheid en kinderen kunnen zich veilig concentreren op hun spel. De grenzen zijn gewaarborgd, ook de grenzen dus die mogelijk een ander kind bij hem wil overschrijden; de kinderen krijgen onvoorwaardelijk onze steun en aandacht, ook al is dat soms niet leuk. Kinderen krijgen altijd van ons wat ze nodig hebben, niet altijd wat ze willen; het benoemen van emoties en deze laten uiten; de activiteiten zijn mede gericht op het vergroten van het zelfvertrouwen; het stimuleren van de lichamelijke ontwikkeling, namelijk de grove en fijne motoriek.

Realistisch: Wij dragen zorg voor een consistente groep, met behulp van kinderen en pedagogisch medewerkers die op vaste dagdelen aanwezig zijn. De pedagogisch medewerksters reageren sensitief en responsief op de kinderen en accepteren hun gevoelens.

Tijd: De pedagogisch medewerksters zijn hier gedurende de aanwezigheid van de kinderen zoveel mogelijk mee bezig, zolang de kinderen gebruik maken van ons kindercentrum To Be Kind. Dit proces is constant aanwezig.

Doel 2: Ontwikkelen van sociale competenties

Specifiek: We leren kinderen "sociale competenties", dat wil zeggen een scala aan sociale kennis en vaardigheden, zoals zich in een ander kunnen verplaatsen, kunnen communiceren, samenwerken, andere helpen, conflicten voorkomen en oplossen en het ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid.

Meetbaar: Pedagogisch medewerkers observeren de kinderen om te analyseren of hun spel overeenkomt met hun leeftijd, of ze voldoende kunnen communiceren met andere kinderen, of ze zich kunnen inleven in anderen en conflicten kunnen voorkomen en oplossen. Wanneer kinderen oud genoeg zijn zal de pedagogisch medewerker niet te snel ingrijpen in een conflict tussen kinderen. De pedagogisch medewerkers zullen een observerende houding aannemen, waarbij ze de veiligheid van het kind bewaken. Wij grijpen in wanneer een ander pijn wordt gedaan, er agressief verbaal gedrag wordt vertoond of als er hulp wordt gevraagd door één van de kinderen en proberen dan samen met de beide kinderen over de situatie te praten. Wij willen de kinderen respect bijbrengen voor anderen om hen heen. Kinderen worden gewezen op het effect wat hun gedrag heeft op hun omgeving, zowel positief als negatief. Wanneer kinderen opgroeien krijgen ze het besef dat niet iedereen zo reageert als zichzelf. Bij conflicten, maar ook wanneer kinderen positief gedrag laten zien, zal er met de kinderen besproken worden waarom bepaald gedrag soms voorkomt bij kinderen en waarom de reactie daarop verschillend kan zijn. Een kind zal dit inlevingsvermogen het best ontwikkelen door observatie van rolmodellen. Pedagogisch medewerkers hebben hierin een belangrijke taak. We laten kinderen weten wanneer hij goed gedrag laat zien tegenover anderen en wanneer hij anderen helpt. Wanneer kinderen onjuist gedrag laten zien, zal geprobeerd worden om de empathie van kinderen op te wekken door bijvoorbeeld te vertellen dat het andere kind nu verdrietig is door zijn gedrag. Hiermee hopen we te bereiken dat een kind zich ook vaak op de ander zal richten in plaats van alleen op zichzelf.

Activiteiten: Pedagogisch medewerkers communiceren met de kinderen en stimuleren de kinderen ook onderling te communiceren, de sociale omgang wordt bevorderd door ervoor te zorgen dat het kind contact maakt en onderhoudt met andere kinderen en volwassenen. Hierin wordt het kind respect bijgebracht voor de ander door kinderen te sturen in de omgang met elkaar; de kinderen werken samen aan activiteiten zoals binnen en buiten spelen, puzzels maken, knippen, plakken en verven, liedjes zingen, 'klusjes' doen, gezamenlijk eten en drinken; kinderen zijn voortdurend deel van een groep en nemen op die manier deel aan groepsgebeurtenissen; ze leren door de gehele dag heen, wat voor elkaar over te hebben, elkaar te helpen en elkaar te stimuleren en prikkelen.

Realistisch: Er zijn kinderen in alle leeftijden waardoor een kind altijd aansluiting kan vinden in zijn ontwikkelingsniveau. Kinderen leren van elkaar en trekken zich aan elkaar op. Er is gedurende de gehele dag plaats voor interactie tussen de kinderen onderling en tussen de kinderen en de pedagogisch medewerkers.

Tijd: Dit proces is constant aanwezig omdat kinderen een deel zijn van de groep en pedagogisch medewerkers hiervoor voorwaarden scheppen, zolang de kinderen gebruik maken van ons kindercentrum To Be Kind.

Doel 3: Ontwikkelen van persoonlijke competenties

Specifiek: Met het begrip persoonlijke competentie wordt bedoeld op brede persoonskenmerken zoals veerkracht, zelfstandigheid en zelfvertrouwen, flexibiliteit en creativiteit. Dit stelt een kind in staat om allerlei problemen adequaat aan te pakken en zich goed aan te passen aan veranderende omstandigheden, ofwel het zinvol bezig zijn. De mogelijkheid hebben om vaardigheden onder de knie te krijgen en zelfvertrouwen op te bouwen. Dit geldt bijvoorbeeld voor het leren van taal, de motorische en cognitieve ontwikkeling.

Meetbaar: Door middel van observatie zien pedagogisch medewerkers hoe kinderen in hun vel zitten. Pedagogisch medewerkers moeten sturen en aansluiten bij de belevingswereld van een kind. Door goed te observeren zien pedagogisch medewerkers wat een kind nodig heeft om zijn persoonlijke competenties verder te kunnen ontwikkelen.

Activiteiten: Het is belangrijk om aan te sluiten bij de leeftijd, de ontwikkeling en de interesse van een kind. Een baby laat je bijvoorbeeld voelen aan de speeltjes of materialen waar hij naar kijkt. Een peuter mag bijvoorbeeld kiezen welk boekje de pedagogisch medewerkster gaat voorlezen. Een schoolkind heeft meer keuzevrijheid, er zijn materialen beschikbaar om zijn of haar talenten te kunnen ontdekken en hierin te groeien; door de ervaringen van een kind te benoemen (“je vindt dat leuk hé?”) en de pogingen van het kind aan te moedigen (“wat kun jij dat goed”) stimuleer je een kind om zijn ervaringen uit te breiden en nieuwe dingen te blijven proberen. Je kunt een kind ook aanmoedigen door zelf deel te nemen aan een activiteit; stimuleren vereist meer dan alleen het aanbieden van stimulerende materialen. Het is belangrijk het kind aan te moedigen ermee aan de slag te gaan. Je kunt een kind ook uitdagen iets nieuws te proberen of het op een andere manier te doen; door het aanbieden van speelmogelijkheden binnen maar ook buiten, bijvoorbeeld spelen met de bal, rennen, huppen, fietsen, zandbak diverse handvaardigheid technieken enz. stimuleer je de motoriek van een kind.

Realistisch: Goed opgeleide en professionele pedagogisch medewerkers reageren sensitief en responsief op kinderen, afhankelijk van de mogelijkheden en onmogelijkheden van de kinderen.

Tijd: Zolang de kinderen gebruik maken van onze locaties van To Be Kind.

Doel 4: Kinderen gelegenheid bieden om zich normen en waarden, de cultuur van een samenleving eigen te maken.

Specifiek: taalgebruik: In het omgaan met elkaar worden geen woorden gebruikt die Godslasterend of oneerbaar zijn of de ander in verlegenheid brengen (o.a. vloeken en schelden); leren wat wel en niet mag: hoe je sociaal acceptabel te gedragen. Er zijn veel ongeschreven gedragsregels in onze maatschappij en binnen To Be Kind; je mag een ander geen pijn doen, samen delen, om de beurt. Kinderen krijgen binnen ons kindercentrum To Be Kind de gelegenheid hier langzaam in te groeien en te oefenen.

Meetbaar: Door goed te kijken naar de kinderen zie je of een kind zich aan regels houdt. Ook zie je hoe een kind omgaat met op de beurt wachten, of het kan delen enz. Bij dit alles houd je als pedagogisch medewerkster wel rekening met de leeftijd en fase waarin het kind zit. Ook het oefenen in het (rollen)spel, biedt kinderen de mogelijkheid om zich regels van anderen eigen te maken.

Activiteiten: Spelenderwijs en in de dagelijkse omgang met de kinderen proberen we ze bij te brengen hoe ze kunnen functioneren in een groter geheel: in de groep, in de kinderopvang, in de maatschappij. Dit basisdoel beschouwen we als de kern van de opvoeding; we laten de kinderen kennismaken met grenzen, normen en waarden maar ook met de gebruiken en omgangsvormen in onze samenleving; door middel van het met meerdere personen spelen van een gezelschapsspel, kun je het wachten op je beurt oefenen; ook bij het gezamenlijk deelnemen aan de maaltijden, kunnen normen en waarden, zoals netjes aan tafel zitten en bestek leren hanteren aangeleerd worden. Een belangrijk onderdeel voor ons is om de kinderen dankbaarheid te leren. Danken voor de zon, regen, maar ook danken voor elkaar. Tijdens het tafelmoment wordt God bedankt voor het brood en gebeden voor de mensen die geen eten hebben; we leren kinderen om het speelgoed op te ruimen en er respectvol mee om te gaan; we leren kinderen om het goed (netjes) en duidelijk te vragen wanneer ze iets van een ander gedaan willen hebben; we leren kinderen om elkaar te helpen; we leren kinderen om aan een ander te zeggen wat ze wel en niet prettig vinden; als pedagogisch medewerkster geef je aan wat wel en wat niet mag.

Realistisch: Als To Be Kind doen we onze best om kinderen vertrouwd te maken met de Bijbelse waarden en normen. Dit doen we o.a. door zelf het goede voorbeeld te geven. De Christelijke principes komen tot uiting in het aanbod van het dagelijkse programma en de houding van de pedagogisch medewerkers. De pedagogisch medewerkers realiseren zich dat ze “model” staan.

Tijd: Zolang de kinderen gebruik maken een van de locaties van To Be Kind.

2.4 Visie op de ontwikkeling (0-4 jaar)

2.4.1 Algemeen

Kinderen groeien! Dat is duidelijk aan de buitenkant te zien. Een pasgeboren baby is na een paar maanden niet meer zo klein en afhankelijk. Het kind wordt groter, maar kan ook steeds meer. Dit noemen we ontwikkeling. Ontwikkeling kan in drie categorieën worden ingedeeld:

De lichamelijke ontwikkeling: Dit houdt meer in dan dat het kind alleen maar fysiek groeit. Het houdt ook in dat een kind zijn of haar hoofdje zelf overeind kan houden, leert kruipen, staan en tenslotte leert lopen (de grove motoriek). Daarnaast gaat een kind voorwerpen vastpakken en hanteren (fijne motoriek) en leert een kind zijn ogen te richten op een voorwerp, leert voorwerpen te herkennen door te voelen enz. (de zintuiglijke ontwikkeling).

De cognitieve ontwikkeling: Kinderen nemen met hun zintuigen de omgeving in zich op. Het kind leert zijn omgeving steeds beter te begrijpen en te hanteren. Bijvoorbeeld: het gezicht dat steeds boven mijn bedje verschijnt, is ook degene die mij eten geeft. Als ik lach, lacht zij terug. Als ik huil, word ik opgepakt.

De sociaal emotionele ontwikkeling: Mensen zijn sociale wezens: we leven met elkaar, communiceren met elkaar en zorgen voor elkaar. Door de sociale omgang van ouders met hun kind, leert het kind communiceren, zich te uiten en anderen te begrijpen. Zo ontwikkelt het kind vaardigheden om zelf ook weer met anderen om te gaan.

De ontwikkeling gebeurt niet in één keer, het verloopt in fases. De fases waarin deze verloopt, lopen ongeveer gelijk op met de leeftijd van het kind.

2.4.2 Van 0 - 1 jaar

Het wereldje van een baby bestaat uit lust en onlustgevoelens. Als een kind iets als onprettig ervaart, kan het dat alleen kenbaar maken door te huilen. Als een kind huilt dan is dit nooit zonder reden. Oorzaken kunnen zijn: honger, pijn, moeheid, kou of behoefte aan aandacht.

Een pasgeboren baby kan zijn hoofdje nog niet zelf rechtop houden. Dit lukt pas na de tweede maand, waarbij ze in buikligging ook al op de handjes en armen kunnen steunen. In de derde maand houdt het kindje een rammelaar stevig vast en probeert die onhandig naar zijn mondje te brengen. De grove motoriek ontwikkelt zich eerst en daarna de fijne.

Bij ± 9 maanden kan een kind zich van rug op buik rollen en andersom en vanaf 10 maanden kan het zitten zonder steun en maakt een begin met kruipen. Kinderen leren hun omgeving kennen door voorwerpen vast te pakken en in hun mond te stoppen. Een kind is heel nieuwsgierig. De eerste tijd brengt een baby voornamelijk slapend door, maar in deze leeftijdsfase breidt zijn wereldje steeds verder uit.

Bij een zuigeling functioneren de zintuigen goed, maar het kind moet door rust de kans krijgen ze te verfijnen. Luisteren doet een pasgeboren baby al heel bewust. Een kind geniet van zachte woordjes en reageert daarop met kirren en lachen. Naarmate het kind opgroeit, krijgt het steeds duidelijker besef van de dingen rondom hem. Het leert gezichten en geluiden herkennen en zal daarop reageren door te lachen en bewegen. Vanaf 4 maanden begint een kind te brabbelen en zal het reageren op een ouder die tegen hem brabbelt.

2.4.3 Van 1 - 2 jaar

Een kind dat peuter wordt kan al veel dingen alleen, zoals sommige kledingstukken zelf aan- of uittrekken en zelfstandig eten. Kinderen in deze leeftijd zijn erg ondernemend. Ze kunnen nu lopen, rennen en klimmen. Dat doen ze dan ook graag, want ze willen alles ontdekken. Toch zal het kind regelmatig de nabijheid van een vertrouwde volwassene opzoeken, want er is nog veel wat eng voor hem is. Die aanwezigheid geeft hem zelfvertrouwen en geborgenheid.

Spelen is voor een kind hetzelfde als leren. Motoriek en zintuigen worden door speelgoed geprikkeld. Spelenderwijs ontdekt een kind dat je blokken kunt stapelen, je een bal kunt rollen en dat je dingen kunt verstoppen en tevoorschijn halen. Ook de taal ontwikkelt zich spelenderwijs. Een kind imiteert klanken en kan sommige voorwerpen benoemen. In deze leeftijdsfase ontwikkelt een kind een eigen willetje en experimenteert het daarmee. Het kind probeert dingen uit en kijkt hoever het kan gaan. Als iets hem niet zint, zal hij vaak uit frustratie gaan huilen.

2.4.4 Van 2 - 4 jaar

Het kind van twee jaar bevindt zich in de zogenaamde 'koppigheidsfase'. Het is de periode waarin het kind autonomie leert verwerven. In deze fase zal het kind krachtig en koppig zijn eigen wil bepalen en vasthouden aan zijn wensen. Op frustraties zal het met woede reageren. Een kind heeft op deze leeftijd weinig controle over zijn impulsen en kan bijvoorbeeld papa of mama schoppen of slaan.

De relatie met de ouders wordt gekenmerkt door ambivalentie (tegenstrijdigheid): enerzijds houden papa en mama hem tegen in het vervullen van al zijn wensen, anderzijds heeft hij papa en mama nodig om in zijn emotionele behoeften te voorzien. Het is dus een soort haat-liefde verhouding.

Deze tegenstrijdigheid is voor het kind zelf ook verwarrend. Kinderen in deze fase hebben daarom hulp nodig om greep te krijgen op zijn eigen impulsen. Dit gebeurt door enerzijds het stellen van grenzen en anderzijds het tonen van begrip voor de frustraties van het kind.

De motorische ontwikkeling laat na het tweede jaar nog belangrijke vooruitgang zien. Zo gaan kinderen vaardigheden beheersen als: het weg kunnen schoppen van een bal, springen, hinkelen en fietsen. Daarnaast kunnen ze lijnen en cirkels tekenen.

Een ander kenmerk van deze leeftijd is de *sociale ontwikkeling*. Kinderen gaan zich meer richten op leeftijdsgenoten en krijgen meer begrip van gevoelens en emoties. Dit is de leeftijd waarop kinderen actief gaan samenspelen. Spel neemt een belangrijke plaats in bij de ontwikkeling van het kind. Door rollenspel maakt een kind zich zijn dagelijkse omgeving eigen en leert het afspraken maken en communiceren met anderen. Samenspel leert een kind wachten op zijn beurt en samen delen. Bewegingsspel stimuleert weer de motoriek.

Hoe vertaalt dit zich naar de praktijk

To Be Kind vindt het belangrijk dat kinderen optimaal kunnen groeien en ontwikkelen. Er wordt aandacht besteed aan alle drie aspecten van de ontwikkeling: *lichamelijk, cognitief en sociaal-emotioneel*.

In de praktijk is dit te zien aan de inrichting van de binnenruimte, de buitenruimte, het materialenaanbod en door de wijze waarop de pedagogisch medewerkers met de kinderen omgaan.

De Praktijk: Kinderen van 0 - 1½ jaar binnen To Be Kind

Voor zuigelingen is het van belang dat in hun basisbehoeften wordt voorzien: voeding, verschoning, rust en aandacht. Op de babygroepen hanteert To Be Kind daarom een duidelijke dagindeling, zodat baby's de rust en structuur krijgen die ze nodig hebben. Voeding en slaaptijden worden op vaste tijdstippen aangeboden, maar sluiten zoveel mogelijk aan bij het ritme dat thuis wordt gehanteerd. De pedagogisch medewerkers nemen ook de tijd om persoonlijke aandacht aan het kind te besteden, bijvoorbeeld tijdens het geven van de fles, bij het verschonen of zomaar tussendoor. Even knuffelen, kietelen of kletsen met het kind is belangrijk.

De ruimte is zo ingericht dat kinderen die al kunnen kruipen of lopen geen gevaarlijke obstakels tegenkomen. Er ligt speelgoed in de kast op kindhoogte zodat zij uitgenodigd worden om materialen te pakken en te ontdekken. Het speelgoed is kleurrijk en veelzijdig, zodat alle zintuigen worden geprikkeld. Er worden ook dagelijks activiteiten aangeboden om de kinderen in contact te brengen met een diversiteit aan materialen. Dit kan een eenvoudig knutselwerkje zijn of spel met objecten. Als het weer het toelaat proberen wij met de kinderen naar buiten te gaan.

Tijdens de maaltijden, als alle kinderen aan tafel zitten, wordt een verhaal voorgelezen en worden liedjes gezongen. Hierbij is de interactie (communicatie over en weer) tussen pedagogisch medewerker en kind heel belangrijk. Doordat de pedagogisch medewerker dingen benoemt, wordt de taalontwikkeling gestimuleerd.

Bij de babygroepen staat het verzorgen enerzijds en het stimuleren van de ontwikkeling anderzijds dus centraal.

Kinderen van 1½ - 4 jaar binnen To Be Kind

Peuters hebben een stimulerende omgeving nodig waarin ze motorische vaardigheden kunnen oefenen, waarin ze uitgenodigd worden tot samenspelen en waar de taalontwikkeling de ruimte krijgt. De ruimte voor de peuters is daarom ingericht met voldoende bewegingsruimte en met diverse speelhoekjes, waar met verschillende soorten materiaal kan worden gespeeld. Zo is er bijvoorbeeld een poppenhoek met een keukentje, een bouwhoek waar met blokken en auto's kan worden gespeeld en een rusthoek met leesboekjes. Kinderen kunnen bijna al het materiaal zelf pakken, maar het is ook de taak van de pedagogisch medewerker om een kind tot spel aan te zetten. De pedagogisch medewerkers biedt nieuw en divers materiaal aan en helpt het kind om in zijn spel op gang te komen, door even met het kind mee te spelen of suggesties aan te reiken.

Minimaal een keer per dag gaan we met de kinderen buiten spelen. Als het weer het toelaat gaan we vaker naar buiten. Daar kunnen de kinderen naar hartenlust fietsen, klimmen en klauteren en komen ze in aanraking met natuurlijke materialen zoals zand en water. Met regelmaat worden er ook uitstapjes naar andere speeltuinen gemaakt.

Ook bij de peuters zijn de tafelmomenten erg belangrijk. Er wordt gezongen, een verhaal voorgelezen of een klein groepsgesprekje gehouden. Kinderen leren door naar elkaar te luisteren, ze komen in

aanraking met nieuwe woorden en termen en leren verbanden te zien tussen woorden, zoals 'groot of klein', 'heet of koud', 'blij of verdrietig' enz.

De rol van de pedagogisch medewerkers is het zorg dragen van een veilige en vertrouwde omgeving. Kinderen moeten de ruimte krijgen voor hun spel, maar het is niet de bedoeling dat jongere peuters of rustigere kinderen daarbij worden weggedrukt. De pedagogisch medewerkers zorgt dat ieder kind een plaatsje heeft in de groep en niet wordt buitengesloten.

2.5 Visie op de ontwikkeling (4-13 jaar)

2.5.1 Algemeen

Kinderen die voor het eerst naar de basisschool gaan starten een nieuwe fase in hun ontwikkeling. Zij komen een gestructureerde omgeving binnen waar ze ineens rekening moeten houden met andere kinderen en met de instructies van de juf of meester. Er wordt van het kind verwacht dat het actief luistert, aandacht opbrengt voor de les en meedoet aan activiteiten. Dit vraagt ontzettend veel van een kind. De ontwikkeling wordt danig op de proef gesteld.

Wil een kind goed meekomen op school, dan zal het een heleboel nieuwe vaardigheden moeten ontplooiën. Deze vaardigheden leert een kind stukje bij beetje beheersen via spelend leren. Spel stimuleert de natuurlijke ontwikkeling van het kind.

To Be Kind voorziet kinderen van een veilige en stimulerende omgeving waarin hun ontwikkeling gestimuleerd wordt. Er wordt rekening gehouden met de leeftijdsfase waarin het kind zich bevindt. Een stimulerende omgeving ziet er anders uit voor een kind dat net op de basisschool zit, dan voor een kind dat in de bovenbouw zit.

2.5.2 Lichamelijke ontwikkeling

Eén van de meest opvallende eigenschappen van kinderen is dat ze groeien. De kleine peuter is ineens een stoere jongen of meid. Het kind wordt groter, sterker en de samenwerking tussen lichaam en hersenen gaat steeds beter. Dit betekent dat het kind zijn eigen lichaam steeds beter leert beheersen. Wanneer een kind verder opgroeit zal het lichaam weer verder veranderen, kinderen uit de bovenbouw ontwikkelen zich steeds verder tot een beginnende puber en dat brengt wellicht wat onzekerheid met zich mee.

De lichamelijke ontwikkeling kan onderverdeeld worden in drie ontwikkelingsgebieden:

- de grove motoriek
- de fijne motoriek
- de zintuigen

Grove motoriek

Hieronder verstaan we de 'grote bewegingen' zoals lopen, rennen, springen, hinkelen, fietsen en klimmen. Dit zijn voornamelijk buitenactiviteiten of activiteiten in een speel/gymzaal. To Be Kind heeft grote speelterreinen en in een aantal gevallen speel/gymzalen waar kinderen kunnen rennen en spelen. Ook spelletjes zoals tikkertje en de bal overgooien doen een beroep op de motorische capaciteiten van de kinderen. Met oudere kinderen werken we aan de grove motoriek door bijvoorbeeld groepsspellen te ondernemen zoals bijvoorbeeld voetbal of hockey.

Fijne motoriek

De fijne motoriek omvat de 'kleine bewegingen', waarbij vaak een beroep wordt gedaan op de samenwerking tussen de ogen (een voorwerp zien) en handen (een voorwerp vastpakken). Dit zijn bewegingen zoals stapelen, een potlood vasthouden, knippen en typen op de computer. Deze vaardigheden worden gestimuleerd door samen met de kinderen te knutselen. Bij de BSO ligt het knutselmateriaal onder handbereik van de kinderen, waardoor de kinderen naar hartelust kunnen knippen, plakken, kleien en kleuren. Met dit materiaal kan er met alle leeftijden een activiteit uitgevoerd worden, met de kinderen uit de onderbouw en soms ook nog de middenbouw is het al een uitdaging om spulletjes netjes uit te knippen en op te plakken. Bij de kinderen uit de bovenbouw en de oudsten uit de middenbouw is het mogelijk om een eigen ontwerp te maken en deze verder zelf uit te laten voeren. Zelf de keuzes te laten maken voor materialen en hen zelf de spullen aan elkaar te laten maken. Hierbij kan ook gedacht worden aan houtbewerking of het werken met een 3D printer.

Zintuigen

Ook de zintuigen zijn in ontwikkeling. Kinderen kunnen steeds beter kleuren, smaken, geluiden en geuren onderscheiden. Er zijn vele leuke manieren om de zintuigen spelenderwijs te prikkelen:

Voelen: door gebruik van verschillende materialen (hout, papier, golfkarton, stof, klei) voelen kinderen wat de verschillende eigenschappen van het materiaal zijn.

Kijken: ogen worden geprikkeld door kleuren en vormen. Een vrolijk versierde groepsruimte, voorleesboekjes en verfactiviteiten zijn een feest voor het oog. Oudere kinderen kunnen betrokken worden bij de inrichting van de ruimte.

Horen: kinderen houden van klanken en geluiden - vaak produceren ze er zelf een heleboel! Zingen en muziek maken stimuleert het gehoor, daarom worden er aan tafel vaak liedjes gezongen met de kinderen en komen bij speciale activiteiten de muziekinstrumenten tevoorschijn. Voor de grotere kinderen kan er gedacht worden aan een muziek workshop. Wij hebben een muziekcoach in dienst die muziek onder de aandacht brengt op de groepen en geregeld zelf ook workshops geeft en de pedagogisch medewerkers traint om nog meer uit muziek te halen.

Ruiken: het geurzintuig wordt vaak van alle zintuigen het meest verwaarloosd. We vragen kinderen b.v. wel ‘wat hoor je?’ of ‘wat zie je?’ maar zelden ‘wat ruik je?’. Geur kan voor kinderen echter heel belangrijk zijn en worden vaak gekoppeld aan herinneringen, zoals de geur van mama of van zijn lievelingseten. Geurherkenningspelletjes kunnen het kind helpen om zich meer bewust te worden van de geuren om zich heen en daardoor meer te genieten van zijn omgeving.

Proeven: wat zou eten saai zijn als we geen smaakzintuig zouden hebben! Bij To Be Kind komt het smaakzintuig goed tot haar recht, want het samen eten en het kennismaken met verschillende soorten eten vinden wij heel belangrijk! Met alle leeftijden zijn er wel activiteiten rondom eten te bedenken zoals samen bakken, koken of samen proef spelletjes doen.

2.5.3 Verstandelijke ontwikkeling

Kinderen in de basisschoolleeftijd leren beetje bij beetje hun leefwereld steeds meer begrijpen en beheersen. Er wordt steeds meer informatie in de hersens opgeslagen. Ieder kind leert en ontwikkelt zich op zijn of haar eigen tempo. Het is belangrijk om rekening te houden met het eigen leertempo van het kind en het kind spelenderwijs te stimuleren om zich steeds meer vaardigheden eigen te maken. Hoewel To Be Kind natuurlijk geen onderwijsinstelling is wordt er wel aandacht besteed aan de verstandelijke ontwikkeling van het kind. Dit gebeurt informeel en spelenderwijs. Er is ook gelegenheid voor de kinderen om huiswerk voor school te maken als ze dat mee hebben gekregen.

De verstandelijke ontwikkeling kan onderverdeeld worden in:

- cognitie (begripsvermogen)
- taal

Om kinderen die van buitenlandse afkomst zijn zoveel mogelijk te stimuleren om de Nederlandse taal eigen te maken, kiezen wij er voor om de Nederlandse taal als voertaal te spreken, extra aandacht te besteden aan deze kinderen d.m.v. boekjes voor te lezen (plaatjes en woordjes) en liedjes (met gebaren) te zingen. Tot slot proberen wij heel duidelijk te communiceren en uit te leggen d.m.v. voordoen of aanwijzen.

Cognitie

Spelenderwijs doen kinderen steeds nieuwe ervaringen op. Ze kunnen dan gebruik maken van deze ervaringen wanneer ze het een volgende keer nodig hebben. Wat gebeurt er bijvoorbeeld als je zand met water vermengt: je krijgt modder. Met modder kun je weer hele mooie zandkastelen bouwen. Blauw en geel maken samen groen, maar als je er ook nog rood bij mengt dan krijg je een bruine kleur. Voor de oudere kinderen komen er ook activiteiten aanbod zoals slijm maken met scheerschuim en lenzevloeistof of testjes met water en maizena. Hoe komt het dat de verschillende materialen en

vloeistoffen elkaar zo beïnvloeden? Dit is ontzettend interessant om met de oudere kinderen uit te zoeken op bijvoorbeeld internet. Ook het ontdekken van verschillende technieken en natuurverschijnselen dragen bij aan de cognitieve ontwikkeling van een kind.

Tijdens de spel- en knutselactiviteiten die we met de kinderen doen, doen de kinderen allerlei nieuwe ervaringen op en leren ze nieuwe vaardigheden die ze in komende situaties weer kunnen gebruiken.

Taal

Rond de kleuterleeftijd hebben kinderen de taal aardig onder de knie. Ze kunnen dan vrijwel alles begrijpen wat tegen hen gezegd wordt. Ze kunnen zelf duidelijk maken wat ze willen, wat ze hebben gedaan en wat ze gaan doen. Op deze leeftijd zijn ze juist bezig hun woordenschat uit te breiden en meer abstracte begrippen onder de knie te krijgen, bijvoorbeeld: *gisteren* was ik bij opa op bezoek en *morgen* ga ik bij mijn vriendje spelen.

De taalontwikkeling wordt gestimuleerd door groepsgesprekken met de kinderen, boeken voorlezen of door een specifiek onderwerp te behandelen waarbij nieuwe begrippen aan bod komen. Kinderen in de leeftijd van 6 jaar maken een grote sprong in de taalontwikkeling. Als een kind een woord verkeerd uitspreekt zullen we het kind niet rechtstreeks corrigeren, omdat dat vaak leidt tot onzekerheid bij het kind. In plaats daarvan proberen we zelf de juiste termen te gebruiken als we het kind antwoord geven. Bijvoorbeeld: kind: 'Ik *loopte* over de brug', pedagogisch medewerker: 'Oh, *liep* jij over de brug? En wat zag je toen?'

Bij oudere kinderen willen we de taalontwikkeling stimuleren door ze uit te dagen. In de oudere BSO groepen kunnen er meer inhoudelijke gesprekken en discussies worden gevoerd. Ook leert het oudere kind steeds meer uitdrukkingen te gebruiken. Op een aantal locaties is er al sprake van kinderparticipatie waarin er voor oudere kinderen gewerkt wordt met een overleg voor oudere kinderen/8 plus vergaderingen, tijdens zulke gesprekken krijgen de kinderen ook de gelegenheid om te vertellen wat ze graag willen op de BSO. Soms worden hier zelfs door kinderen kleine 'notulen' over geschreven. Hierbij wordt hun taalontwikkeling op een andere manier uitgedaagd dan bij de jongere kinderen.

2.5.4 Sociaal - emotionele ontwikkeling

Bij de ontwikkeling hoort ook het leren hoe ze zich moeten gedragen. Ze merken dat ze niet alleen zijn op de wereld. Ze moeten rekening houden met anderen en leren omgaan met regels in huis, op school en bij de BSO. Daarnaast ontwikkelen kinderen hun gevoelens. Verschillende situaties roepen verschillende gevoelens op. En juist in de basisschoolleeftijd ontwikkelen ze gevoelens over zichzelf en krijgen ze meer inzicht in de gevoelens van een ander.

Ik-beeld

Al op jonge leeftijd ontwikkelen kinderen hun zelfbeeld. Vaak kun je al zien dat een kind lekker in zijn vel zit, veel of weinig zelfvertrouwen heeft, ondernemend of juist terughoudend is. Natuurlijk heeft

ieder kind een uniek karakter; sommige kinderen zijn nu eenmaal rustiger of juist drukker dan andere kinderen. Maar ieder kind heeft het nodig om positieve ervaringen op te doen en zich blij te voelen met wie hij of zij is.

Wij beseffen dat het kind heel kwetsbaar en gevoelig kan zijn met betrekking tot zijn of haar ik-beeld. Om het kind hierbij te helpen willen wij een veilige en een positieve omgeving creëren voor het kind. Dit betekent dat we het kind persoonlijke aandacht geven, afgestemd op de eigenheid van het kind, door bijvoorbeeld even een praatje met het kind te maken, samen een activiteitje te doen of even lekker te knuffelen. Stimuleren en belonen komt het zelfvertrouwen van het kind ten goede. Als het kind hard gewerkt heeft aan een knutselwerk of iets heeft gepresteerd, zelfs al gaat het om een kleinigheidje, worden er bewonderende woorden gesproken, het knutselwerkje in volle zicht opgehangen of bijvoorbeeld een sticker gegeven. De trots is van het gezicht van het kind af te lezen.

Oudere kinderen, kinderen uit de bovenbouw, beginnende pubers, ontwikkelen hun persoonlijkheid en ik-beeld sterk en snel. Dit brengt soms onzekerheid en wisselende buien met zich mee. Soms willen ze ook niets weten van de begeleiding maar hebben daarnaast juist ook de veiligheid en betrouwbaarheid van hun begeleiding nodig om dit ontwikkelproces goed door te komen. Ze hebben behoefte aan meer ruimte en zelfstandigheid. Daarom wordt er op sommige locaties ook gewerkt met zelfstandigheid voor de kinderen van 8 jaar en ouder zoals het zelfstandig buitenspelen of zelfstandig naar huis gaan. Dit kan alleen met toestemming van ouders en hier zijn toestemmingsformulieren voor opgesteld. Het vertrouwen wat de kinderen wordt geschonken kan hen bevestigen in hun kunnen. Om die reden krijgen de kinderen van deze leeftijd ook meer ruimte om eigen beslissingen te nemen en de mogelijkheid om mee te denken over verschillende onderwerpen zoals veiligheid tijdens de opvang.

Gedrag

In allerlei situaties kunnen kinderen zich heel verschillend voelen. Als een kind een mooie tekening of bouwwerk heeft gemaakt, voelt het zich trots. Als twee kinderen allebei op hetzelfde fietsje willen, kunnen er gevoelens van boosheid ontstaan. Kinderen horen de ruimte te krijgen om hun emoties te tonen, maar moeten ook met die emoties leren omgaan en ze op een gezonde manier leren uiten. Zij zijn zelf verantwoordelijk voor hun reacties. In plaats van agressief te reageren, kun je ook samen een oplossing bedenken, dat heb je zelf in de hand. Hier hebben kinderen vaak wat hulp bij nodig. Daarom proberen pedagogisch medewerkers samen met het kind te bedenken hoe er ook anders gereageerd kan worden. Bijvoorbeeld, als een ander kind iets afpakt dat ze niet meteen hoeven te gaan huilen, maar ook kunnen zeggen dat ze het niet leuk vinden. Daarbij samen gaan onderhandelen van "jij mag er zo meteen ook mee spelen".

Regels zijn er ter bescherming van jezelf of een ander. Regels zijn niet altijd leuk, maar wel noodzakelijk. Daarom leren we de kinderen ook omgaan met de regels die wij binnen To Be Kind hebben. Wanneer een kind niet luistert worden de regels uitgelegd samen met de consequenties die eraan verbonden zijn als je niet aan de regels kunt houden.

Eerst wordt een waarschuwing gegeven, maar als het kind daarna nog steeds ongehoorzaam is, volgt een passende consequentie. Dit kan zijn een time out of het mislopen van een activiteit. Het is belangrijk dat kinderen leren dat hun gedrag gevolgen heeft voor anderen en henzelf. Wij leren ze dat ze zelf de keuze in handen hebben of ze de regels respecteren en daarmee leuk mee kunnen doen met alles of dat ze de regels negeren en daarmee een onplezierige consequentie oplopen.

Oudere kinderen kunnen hierin ook een soort voorbeeldfunctie hebben. Bijvoorbeeld zij kunnen jongere kinderen begeleiden tijdens een activiteiten, helpen met knutselen of bijvoorbeeld helpen een kleine ruzie tussen jongere kinderen op te lossen (dit alles onder toezicht van een pedagogisch medewerker). Zo leren ze niet alleen regels eigen te maken en er zelf naar te handelen, maar dit ook over te brengen aan de jongere kinderen waardoor er meer bewustwording ontstaat bij de oudere kinderen. Uiteraard willen we de rol als voorbeeld niet te groot maken, dit zou faalangst teweeg kunnen brengen of juist onvrede.

2.5.5 Sociale ontwikkeling

Samenspelen valt niet altijd mee. Je moet kunnen delen, conflicten oplossen en je inleven in de ander. Er is bij de buitenschoolse opvang veel gelegenheid voor samenspel. Kinderen kunnen samen vrij spelen, stoeien, gezelschapsspelletjes doen of samen knutselen. Dit samenspel wordt begeleid en gestuurd door de pedagogisch medewerkers. Als er conflicten ontstaan, reikt de pedagogisch medewerkers ideeën aan over hoe we het samen kunnen oplossen; een volgende keer kunnen de kinderen het dan misschien zelf oplossen.

Wanneer een kind wordt buitengesloten wordt er over gepraat: 'Hoe voelt dat als je niet mee mag doen? Zou je dat zelf leuk vinden?' Zo krijgen kinderen meer begrip voor de gevoelens van een ander. Met de oudere kinderen kan dit onderwerp ook tijdens overleg voor oudere kinderen/8 plus vergaderingen besproken worden.

Voor de oudere kinderen is er op een aantal locaties ook de mogelijkheid om zelfstandig buiten te spelen. Dan is er niet altijd continue zicht op het gedrag van de kinderen. Vanuit de gesprekken die er gevoerd worden met de oudere kinderen, als er toestemming wordt gegeven door de ouders voor het zelfstandig buitenspelen, wordt duidelijk aangegeven wat er van hen verwacht wordt als ze zelfstandig buiten spelen.

Kinderen in de bovenbouw leeftijd kunnen erg gevoelig zijn voor de sociale rolverdeling binnen een groep, het is voor hen steeds belangrijker wat hun leeftijdsgenoten vinden en doen en zullen ook hun best doen om er bij te horen. Hierin is oplettendheid van de pedagogisch medewerker belangrijk, het kan namelijk er toe leiden dat kinderen over hun grenzen heengaan en zich er niet prettig bij voelen.

2.5.6 Geestelijke ontwikkeling

Gezien het christelijke karakter van To Be Kinderkenners wij naast de lichamelijke, verstandelijke en sociale ontwikkeling ook de geestelijke ontwikkeling. In de praktijk betekent dit dat wij de kinderen normen en waarden meegeven vanuit een bijbels principe:

- Je bent belangrijk. Ieder kind mag weten dat hij of zij er mag zijn en er bij hoort. Elk kind is uniek en moet de ruimte krijgen zichzelf te zijn, zich te kunnen uitleven, ontspannen en ontwikkelen.
- Je bent een stukje verantwoordelijk voor mensen om je heen en de wereld waarin je leeft. We proberen kinderen bewust te maken van de invloed die ze hebben op anderen. Samen spelen, samen delen, lief zijn voor elkaar, respect tonen voor andermans spullen en ook zorgvuldig omgaan met het milieu.
- In ons programma met de kinderen wordt er ook ruimte gemaakt om verhalen uit de bijbel te lezen en christelijke liedjes te leren. Ook vinden we het belangrijk om te bidden voor het eten uit dankbaarheid voor alles wat we hebben.
- Oudere kinderen gaan meer vragen stellen en gaan meer zelfstandig nadenken over bijbelse onderwerpen. Het is interessant en leuk om met de kinderen hierover in gesprek te gaan.

2.6 Integrale Kindercentra

2.6.1 IKC

Een aantal van onze locaties zijn onderdeel van diverse Integrale Kindercentra (IKC). Een IKC is bijzonder omdat alle soorten opvang onder één dak samenkomen; basisonderwijs, peuteropvang, vroeg- en voorschoolse educatie, kinderopvang, voor-, tussen- en buitenschoolse opvang.

We willen een omgeving bieden die een totaalpakket op het gebied van educatie, opvang en ontwikkeling verzorgt. We willen een rijke leer- en leefomgeving voor kinderen creëren, waar kinderen én ouders welkom zijn.

2.6.2 Totaalconcept

To Be Kind wil ouders ontzorgen en biedt een totaalconcept aan. In de IKC's is er één educatieve en pedagogische lijn van 0-13 jaar. Kinderen kunnen hier leren, spelen, zich ontwikkelen en elkaar ontmoeten. Ook is het een groot voordeel voor ouders dat zij hun kinderen -in verschillende leeftijden- op één plaats kunnen onderbrengen.

2.6.3 Maatschappelijke functie

Onze IKC's vervullen een maatschappelijke functie. Binnen onze IKC's is er ruimte voor nevenactiviteiten, zoals zwangerschapsgym en bewegingsactiviteiten voor peuters/ kleuters/ ouders. In het IKC kunnen ook andere voorzieningen worden aangeboden, zoals (jeugd)zorg, welzijn, cultuur en sport.

2.7 Zintuigactivering

Om de zintuigen van kinderen te prikkelen en tegelijkertijd ontspanning te bieden, hebben we leuke en leerzame ruimtes voor hen ingericht. Hierbij hebben we gekozen voor een uniek ontspannings- en zintuigactiveringsconcept, namelijk snoezelen in de kinderopvang. Ook werken we met diverse thema's. Elke locatie heeft zijn eigen unieke thema's en unieke speel- en snoezelruimtes.

2.7.1 Thema's en unieke speelruimtes

We werken binnen de verschillende locaties met diverse thema's en de ruimtes zijn hier volledig op ingericht. Zo hebben we bijvoorbeeld een mooi 'Onder zee' muurschildering op de Visjes groep, en bij de locatie Het Koraal 'de Ark van Noah' en andere verschillende muurschilderingen. Om de fantasie van de kinderen te prikkelen en het voor hun nog aantrekkelijker te maken. Ook bieden we bijzonder speelmateriaal en activiteiten aan.

2.7.2 Snoezelen

Op enkele locaties maken wij gebruik van verschillend snoezelmateriaal. Zo hebben we bijvoorbeeld verschillende snoezelruimtes en een snoezelbox. Hierin bevindt zich een verwarmd muziek-waterelement, waar kinderen heerlijk kunnen ontspannen en volledig tot rust kunnen komen; door het zachte waterelement is de snoezelbox ook heel geschikt om te leren staan en lopen. Op een van onze locaties hebben wij een prachtige 'snoezelark', de Ark van Noach. De ark van Noach is een zintuigactiveringruimte, waar kinderen heerlijk kunnen spelen, ontspannen en bijkomen. Deze ruimte is 10 meter lang en omvat vier thema ruimtes.

3. Algemene informatie

3.1 Personeel

De pedagogisch medewerkers binnen To Be Kind houden zich bezig met de volgende taakgebieden:

- Het verzorgen, begeleiden en (mede) opvoeden van de aan hun zorg toevertrouwde kinderen;
- Contacten onderhouden met de ouder(s)/verzorger(s), zowel schriftelijk als mondeling;
- Mede vormgeven aan het te voeren beleid, en ook de uitvoering daarvan;
- Ondersteunende activiteiten.

Alle pedagogisch medewerkers van To Be Kind hebben minimaal een relevante afgeronde Mbo-opleiding (een opleiding die in de CAO Kinderopvang genoemd wordt). Pedagogisch medewerkers die in een kindercentrum werken hebben een verantwoordelijke en veelzijdige taak. Zij beschikken over kennis op het gebied van verzorgen, begeleiden en stimuleren van jonge kinderen, op elk terrein van hun ontwikkeling. Verder zijn ze in staat een huiselijke, veilige en vertrouwde sfeer te scheppen voor de groep als totaal en voor alle groepsleden afzonderlijk.

Ook de invalkrachten hebben minimaal een afgeronde relevante Mbo-opleiding (een opleiding die in de CAO Kinderopvang genoemd wordt). Zij dragen dezelfde verantwoordelijkheid als de vaste medewerkers. Na een inwerkperiode moeten invalkrachten daarom in staat zijn zelfstandig een groep te leiden. Invalkrachten worden ingezet bij ziekte of vakantie van de vaste medewerkers.

Naast de pedagogisch medewerker kan het team mede bestaan uit een aantal stagiaires/BBL'ers. Deze stagiaires/BBL'ers kunnen afkomstig zijn van diverse middelbare beroepsopleidingen. We streven naar maximaal 1 stagiaire/BBL'er per groep. Elke stagiaire/BBL'er heeft een vaste praktijkbegeleidster. Er is ruimte voor maatschappelijke stagiaires, die vaak een week meelopen om praktijkervaring op te doen.

Stagiaires/BBL'er voeren onder begeleiding van hun praktijkbegeleidster en andere beroepskrachten verschillende taken uit zoals het verschonen van luiers, het op bed leggen van kinderen, het geven van flesjes, het voeren van hapjes. Daarnaast voeren zij ook verschillende schoonmaaktaken uit. Zij kunnen helpen bij het ophalen van BSO-kinderen. Wat welke stagiaire/BBL'er aan taken mag uitvoeren is afhankelijk van het opleidingsjaar waarin zij zich bevinden, tot welk niveau zij worden opgeleid, welke sterke kanten de stagiaire/BBL'er bezit en welke ervaring zij of hij al heeft. Dit wordt per persoon bekeken. Hoe hier precies mee omgegaan wordt, staat beschreven in het handboek Stagiaires/opleidingsplan BBL.

Er zijn enkele vrijwilligers werkzaam in onze organisatie. Zij voeren puur ondersteunende taken uit en tellen nooit formatief mee. Zo kunnen zij ingezet worden om het vier ogen principe vorm te geven, ondersteunen de pedagogisch medewerkers tijdens het uitvoeren van activiteiten met de kinderen, ondersteunen bij het buitenspelen, spelen met de kinderen of lezen bijvoorbeeld een boekje voor. De verantwoording van de groep en de communicatie richting de ouders ligt bij de pedagogisch

medewerkers. Hoe er verder wordt omgegaan met vrijwilligers binnen To Be Kind staat beschreven in ons vrijwilligersbeleid.

Voor de personeelsleden, stagiaires en vrijwilligers van To Be Kind is een Verklaring Omtrent Gedrag aangevraagd, vóór aanvang van de indiensttreding. Vanaf 1 maart 2018 is het voor iedereen die werkt in de kinderopvang verplicht zich in te schrijven in het Personenregister. Dit geldt voor pedagogisch medewerkers, vrijwilligers en stagiaires.

To Be Kind werkt met een opleidingsplan, hierin staat welke opleidingen de medewerkers kunnen en moeten volgen en wat onze werkwijze is ten aanzien van opleidingen.

Zowel voor de kinderen als de pedagogisch medewerkers is een WA-kinderverzekering en een ongevallenverzekering afgesloten.

Teamvergaderingen worden regelmatig gehouden. In een teamvergadering komen inhoudelijke en organisatorische zaken aan de orde.

3.2 Administratie

3.2.1 Contactgegevens Locaties

We stellen het op prijs als wijzigingen in de situatie van ouder(s)/verzorger(s) of die van de kind(eren) via de juiste wegen gaan. U kunt de wijzigingen mailen naar de betreffende locatie:

Nieuwerkerk a/d IJssel; locatie Het Koraal	sgravenweg@tobekind.nl
Nieuwerkerk a/d IJssel; locatie Rehoboth	rehoboth@tobekind.nl
Nieuwerkerk a/d IJssel; locatie Kroonkruid	bso-kroonkruid@tobekind.nl
Capelle a/d IJssel; locatie IKC De Triangel	prinsenenprinsessen@tobekind.nl
Capelle a/d IJssel; locatie IKC De Cirkel	decirkel@tobekind.nl
Almkerk; locatie IKC De Halm	kasteel@tobekind.nl
Utrecht; locatie Het Sportkasteel	sportkasteel@tobekind.nl
Krimpen aan den IJssel, locatie IKC Het Mozaïek	mozaïek@tobekind.nl
Waddinxveen, locatie IKC Kleurrijk	kleurrijk@tobekind.nl
Zwijndrecht, locatie IKC De Wegwijzer	wegwijzer@tobekind.nl
Ridderkerk, locatie IKC De Driemaster	driemaster@tobekind.nl
Hardinxveld-Giessendam, locatie IKC De Wonderwijzer	wonderwijzer@tobekind.nl

3.2.2 Openingstijden

De openingstijden van To Be Kind verschillen per locatie. Hierover vindt u meer informatie in de locatie specifieke gedeelte (deel 2) van dit Pedagogisch beleidsplan.

3.2.3 Beleid ten aanzien van het gebruik maken van kinderopvang gedurende extra dagdelen

Wanneer ouder(s)/verzorger(s) gebruik willen maken van een ruildag dient de ouder dit minimaal twee weken van tevoren aan te vragen via het ouderportaal. Het ruilen kan binnen één maand en alleen als de groepsgrootte dit toelaat. Vooraf wordt hier door ouders toestemming voor gevraagd via het ouderportaal en van tevoren wordt bekeken of een ruildag mogelijk is. Pas na toestemming van de pedagogisch medewerkster en/of locatiemanager kan er gebruik gemaakt worden van een ruildag.

Wanneer ouder(s)/verzorger(s) gebruik willen maken van een extra dag dient de ouder dit minimaal een week van tevoren aan te vragen in het ouderportaal. Soms kan er in uitzonderlijk geval, zoals een overlijdensgeval, korter van tevoren een ruildag of extra dag worden aangevraagd. Dit bij voorkeur telefonisch, zodat hier snel op gereageerd kan worden. Wanneer een dag ver van te voren wordt aangevraagd dan kan het zijn dat wij nog geen inzicht in de planning hebben (i.v.m. startdatums van nieuwe aanmeldingen of vakanties). Op een later moment moet deze dag nogmaals aangevraagd worden. Extra dagen, buiten het contract weken om, bieden wij aan op basis van beschikbaarheid tegen ons flexibele tarief. Dit tarief ligt hoger dan het standaard tarief.

Bij een aanvraag wordt ernaar gestreefd om aan deze vraag te voldoen mits het BKR en het kind-aantal dit toelaat. Wanneer dit mogelijk is wordt ernaar gestreefd om de opvang in de eigen stamgroep aan te bieden. Mocht dit niet mogelijk zijn geeft u als ouder toestemming om het kind in een andere stamgroep op te vangen. Deze toestemming wordt gegeven via het toestemmingsformulier 'opvang op tweede stamgroep'.

Wanneer de extra dag of ruildag voor een kind van 4-13 jaar wordt aangevraagd, wordt ernaar gestreefd om het kind in de eigen basisgroep op te vangen. Mocht dit niet mogelijk zijn door het kind-aantal of het BKR, kan er gekeken worden of er plek is in een eventuele andere basisgroep. Als de ouder hiermee instemt kan het kind dan eventueel in een andere basisgroep worden opgevangen. Deze toestemming wordt gegeven via het toestemmingsformulier 'opvang op tweede stamgroep'.

Bij studiedagen van de school, is het mogelijk om (bij voldoende (minimaal 5) aanmeldingen) uw kind de gehele dag bij de BSO te brengen. De extra uren opvang, tot de reguliere schoolmiddag die al standaard wordt gefactureerd, worden extra gefactureerd.

De extra opvang wordt achteraf gefactureerd.

Ziekte-, feest- en/of vakantiedagen kunnen niet geruild worden.

3.3 Samenstelling groepen per locatie

Hieronder vindt u een overzicht van de verschillende locaties en de verschillende opvang die wij per locatie aanbieden:

<p>Nieuwerkerk aan den IJssel</p> <p>Locatie Het Koraal 6 Groepen 0-4 jaar 1 BSO-groep</p> <p>Locatie IKC Rehoboth 1 Peutergroep 2 BSO-groepen</p> <p>Locatie BSO Kroonkruid 1 BSO-groep</p>	<p>Krimpen aan den IJssel</p> <p>Locatie IKC Het Mozaiek 2 BSO-groepen 1 peutergroep</p>	<p>Hardinxveld-Giessendam</p> <p>Locatie IKC De Wonderwijzer 2 BSO -groepen 1 peutergroep</p>
<p>Capelle aan den IJssel</p> <p>Locatie IKC De Triangel 1 Peutergroep 3 BSO-groepen</p> <p>Locatie IKC De Cirkel 1 BSO groep</p>	<p>Almkerk</p> <p>Locatie IKC De Halm 1 Peutergroep 1 groep 0-4 jaar 1 BSO-groep 1 VSO-groep</p>	<p>Waddinxveen</p> <p>Locatie IKC Kleurrijk 2 groepen 0-4 jaar 1 BSO-groep</p>
<p>Utrecht</p> <p>Locatie het Sportkasteel 2 BSO-groepen</p>	<p>Zwijndrecht IKC De Wegwijzer</p> <p>Locatie Hoofdland 1 peutergroep 3 BSO groepen</p> <p>Locatie van Karnebeekpad 3 BSO groepen</p>	<p>Ridderkerk</p> <p>IKC De Driemaster 3 BSO-groepen 1 Peutergroep</p>

In het tweede deel van het pedagogisch beleidsplan, het werkplan, kunt u meer lezen over de samenstelling van de verschillende groepen binnen de locaties van To Be Kind.

3.4 Wachtlijsten

3.4.1 De wachtlijsten en volgorde

Voor het merendeel van de inschrijvingen geldt dat er opvang geboden kan worden. De lengte van de wachtlijsten verandert voortdurend, zodat we hierover weinig informatie kunnen geven. Wel kan To Be Kind inzicht geven in de werkwijze bij plaatsing en de manier waarop met de wachtlijst gewerkt wordt.

De wachtlijst wordt opgebouwd met kinderen die aangemeld worden, of kinderen die een wijziging van dagen of vestiging wensen. De wachtlijst verkort doordat kinderen geplaatst worden of doordat kinderen afgemeld worden. Er bestaan verschillende wachtlijsten voor kinderdagopvang en voor de buitenschoolse opvang. Deze wachtlijsten zijn niet aan elkaar gekoppeld.

Zodra er een plaats op de betreffende vestiging beschikbaar komt, wordt de eerstvolgende ouder/verzorger op de wachtlijst daarvan zo spoedig mogelijk op de hoogte gesteld.

De wachtlijstvolgorde wordt bepaald op basis van voorrangcode, waarbij de volgende categorieën onderscheiden worden:

- 1 Tweede kinderen
- 2 Nieuwe aanmeldingen
- 3 Wijzigingsverzoeken

Binnen een categorie wordt de volgorde bepaald door de aanmeldingsdatum. To Be Kind probeert wachtlijsten zoveel mogelijk te beperken.

3.4.2 Wachttijden

Door bovengenoemde punten is het lastig duidelijkheid te geven over uw plaats op de wachtlijst en de tijd die het duurt voor uw kind geplaatst kan worden. Plaatsing kan versneld worden als u flexibel bent in de opvangdagen. We zien dat er aanmerkelijk minder vraag is naar de woensdag en/of vrijdag.

3.5 Huisregels

3.5.1 Algemeen

Dit huisreglement dient ervoor om duidelijkheid te geven, aan eenieder, hoe wij ons, als To Be Kind, gedragsmatig willen opstellen t.a.v. verschillende zaken die ons functioneren betreft. Het personeel van To Be Kind zal zich hieraan houden, wij willen u vriendelijk verzoeken dit ook te doen.

Halen en brengen

<i>Op tijd</i>	Wij vragen u uw kind op tijd te brengen en te halen. U dient uw kind vóór 18.00 uur op te halen. Het is zowel voor uw kind als voor de pedagogisch medewerkers onprettig als uw kind te laat wordt opgehaald.
<i>Ontbijt</i>	Kinderen dienen van tevoren te hebben ontbeten. Gelieve geen ontbijt met uw kind mee te geven om op de groep op te eten. Dit voorkomt onrust op de groep.

Overdracht Bij het brengen wordt uw kind en daarbij de verantwoordelijkheid fysiek overgedragen aan de pedagogisch medewerker van zijn groep. Daarbij kunt u bijzonderheden over uw kind melden aan de pedagogisch medewerker.

Brengen en halen door anderen

De pedagogisch medewerkers moeten ervan op de hoogte zijn als het kind door een ander wordt opgehaald. Pedagogisch medewerker zullen een kind namelijk niet aan een onbekende meegeven. Personen die wij niet kennen zullen niet toegelaten worden tot de groepsruimten/ het pand anders dan onder begeleiding van ons personeel.

Veiligheid

Parkeren Parkeer uw auto op het hiervoor, indien van toepassing, bestemde parkeerterrein of op de openbare weg waar dat is toegestaan. Fietsen mogen in de hiervoor bestemde fietsenrekken gestald worden. Bromfietsen mogen niet op de tegelbestrating van de speelterreinen geplaatst worden i.v.m. olie lekkage.

Poort Op sommige locaties maken wij gebruik van een toegangspoort. Hiervoor geldt de volgende instructie: nadat u aanbelt, vragen de medewerkers uw naam of wie u komt brengen/halen. Als het hek wordt ontgrendeld heeft u 20 seconden de tijd om de deur handmatig te sluiten. Wij vragen u met klem dit te doen, daar het hek anders open staat en er vrij toegang is tot het gebouw. Wilt u de poort en voordeur na het passeren altijd sluiten i.v.m. veiligheid, zowel bij het komen als bij het gaan. Als deze niet goed sluit, dit graag even melden bij de pedagogisch medewerker.

Hygiëne en gezondheid

Inentingen Alle kinderen die bij To Be Kind komen, dienen ingeënt te zijn volgens het daarvoor gebruikelijke schema. Is dit niet het geval dan dient u dit schriftelijk te melden. To Be Kind vraagt bij de intake om een kopie van het inentingsbewijs.

Roken Binnen het gebouw en op het terrein wordt niet gerookt. Sigarettenpeuken die buiten het gebouw gerookt zijn gelieve ook niet in de omgeving van het gebouw te gooien, maar in de vuilnisbak (één sigaret kan dodelijk zijn voor een baby/peuter die het binnenkrijgt).

Luizenbeleid To Be Kind hanteert een anti-luizenbeleid. Bij constatering van luizen bij uw kind wordt u meteen op de hoogte gebracht. U dient uw kind dan op te halen en te behandelen, voordat hij weer naar de opvang komen. Bij herhaaldelijke

constatering wordt de GGD-arts ingeschakeld die samen met u gaat kijken naar de juiste aanpak van mogelijke bronnen.

Huisdieren Op sommige locaties worden er kleine dieren buiten gehouden zoals konijnen. Deze dieren worden alleen buiten gehouden. Kinderen die allergisch zijn worden niet betrokken bij de verzorging van de dieren, zullen ook niet meegaan met de groep om bij de dieren te kijken. Verder worden er geen dieren meegenomen naar binnen.

Reservekleding Omdat het voor uw kind prettiger is om eigen kleding te dragen, vragen wij een setje reservekleding mee te geven. Bij eventuele ongelukjes heeft uw kind dan de eigen vertrouwde kleding.

Waarden en normen

Taalgebruik In het omgaan met elkaar worden er geen woorden gebruikt die Godlasterend of oneerbaar zijn of de ander in verlegenheid brengen (o.a. vloeken en schelden).

Kleine potjes, grote oren...:

Wilt u voor kinderen bezwaarlijke gesprekken niet voeren in hun nabijheid. Kinderen nemen zaken veel sneller op dan we vaak voor mogelijk houden.

Taal Binnen To Be Kind wordt de Nederlandse taal gesproken. Kinderen die de Nederlandse taal nog niet spreken worden gestimuleerd door activiteiten te doen (boekjes lezen, voorwerpen benoemen, etc.) die het Nederlandse taalgebruik bevorderen.

Gedragsoverlast Als het kind erg veel extra aandacht/verzorging vraagt of om wat voor reden dan ook niet te handhaven is in de groep, zal contact worden opgenomen met de ouder(s)/verzorger(s). In overleg zullen de te nemen stappen worden bepaald.

Aansprakelijkheid

Persoonlijke bezittingen

To Be Kind probeert zo goed mogelijk zorg te dragen voor uw persoonlijke bezittingen (eigen speelgoed, kleding), maar is niet aansprakelijk voor het zoekraken ervan. De naam van uw kind(-eren) in de labels van hun kleding en initialen in of onder hun schoenen voorkomt misverstanden. In geval van

beschadiging van kleding wordt in overleg een oplossing gevonden, eventueel in de vorm van een vergoeding.

Bij wijziging van dit huisreglement wordt u hiervan schriftelijk op de hoogte gebracht.

3.6 Contacten met de ouder(s)/verzorger(s) – 0 tot 13 jaar

We vinden een goed contact tussen de ouder(s)/verzorger(s) en de pedagogisch medewerker heel belangrijk. Een goed contact is noodzakelijk om een goede afstemming mogelijk te maken over alles wat het kind aangaat. Daarbij streven we ernaar de situatie thuis en bij To Be Kind zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen. De ouder(s)/verzorger(s) zijn en blijven in onze ogen eerstverantwoordelijke voor hun kind, maar in aanvullende zin kan To Be Kind zeker een (opvoedings-) ondersteunende rol spelen.

Deze contacten vinden op een aantal manieren plaats (naast hier hieronder beschreven contact met de mentor van uw kind).

- Mondelinge overdracht:
 - o **KDV:** 's Ochtends wanneer de kinderen worden gebracht en aan het eind van de dag wanneer de kinderen worden opgehaald, is er gelegenheid voor pedagogisch medewerkers en ouder(s)/verzorger(s) om samen informatie uit te wisselen over het kind.
 - o **BSO:** aan het eind van de dag wanneer de kinderen worden opgehaald is er gelegenheid voor pedagogisch medewerkers en ouder(s)/verzorger(s) om samen informatie uit te wisselen over het kind.
- Voor de allerkleinste kinderen 0-1,5 jaar wordt er minimaal 1 keer per week geschreven in het ouderportaal, hier worden zaken zoals slaapritmes en voedingen beschreven.
- Telefonische bereikbaarheid: de locaties/groepen zijn overdag telefonisch bereikbaar voor vragen en/of belangrijke mededelingen. Ouders mogen altijd bellen hoe het met uw kind gaat.
- Social media: via verscheidene Facebook-pagina's worden ouders door middel van foto's op de hoogte gehouden van activiteiten (foto's alleen mét toestemming van ouders)
- Ongeveer eens in de vier weken wordt er een memo/nieuwsbrief van de groepen per email verstuurd.
- Op de website staat informatie over de kindercentra en staan verschillende documenten ter inzage, die inzichtelijk dienen te zijn voor ouder(s)/verzorger(s).
- Eens per jaar worden ouder(s)/verzorger(s) uitgenodigd voor een 10 minutengesprek. In 10 minuten wordt de ontwikkeling van het kind beknopt doorgenomen, input voor dit gesprek

wordt verworven vanuit de observatie. Deze observatie is voor ouders ook inzichtelijk via het ouderportaal.

We streven ernaar om 1 keer per jaar een kind/ouder feestdag te organiseren. Rondom dit feest werken we met de kinderen aan een bepaald thema. Verder proberen we nog andere gelegenheden te creëren om elkaar informeel te ontmoeten.

Tevredenheidsonderzoek

Ook is het nuttig en zinvol om zo nu en dan eens samen stil te staan bij wat anders of beter kan. Periodiek zal er daarom een tevredenheidsonderzoek gehouden worden. Desondanks is het natuurlijk altijd beter om daar niet op te wachten, maar eventueel opbouwende kritiek of positieve feedback in een vroeg stadium naar voren te brengen. Wij beschouwen dergelijke op- of aanmerkingen als gratis advies en is dus welkom. Dienstbaarheid aan ouder(s)/verzorger(s) en kinderen staat voorop. Om de verantwoordelijkheid voor hun kind met een gerust hart over te dragen aan ons kindercentrum, moeten ouder(s)/verzorger(s) immers vertrouwen hebben in de wijze waarop er met hun kind wordt omgegaan.

Algemene voorwaarden

Binnen To Be Kind hanteren wij de algemene voorwaarden van de Branchevereniging Kinderopvang.

3.7 Mentor 0-13 jaar

Elke kind in de leeftijd van 0-13 jaar heeft een eigen mentor. Dit is een van de vaste pedagogisch medewerkers van de groep van uw kind. U kunt op de groep een lijst vinden waarop staat wie de mentor van uw kind is, ook zult u hierover persoonlijk geïnformeerd worden. De mentor volgt uw kind heel specifiek en is aanspreekpunt voor u als ouder. U kunt uw mentor altijd aanspreken als zij aanwezig is of een afspraak maken voor overleg. De mentor zorgt ervoor dat andere medewerkers op de hoogte zijn van afspraken die zij met u maakt zoals bijvoorbeeld over slaapgewoontes en wat uw kind wel/niet mag eten. Wanneer uw kind mocht wisselen van groep dan wordt er extra aandacht besteed aan deze nieuwe situatie voor het kind.

Los hiervan, kunt u dagelijkse en/of praktische zaken altijd met een andere pedagogisch medewerker van de groep van uw kind bespreken.

Tijdens het intakegesprek met de ouders, die gevoerd wordt voor de opvang van het kind start, zal uitgelegd worden wat het mentorschap inhoudt en wordt aan de ouder verteld wie de mentor van het kind zal zijn. Het uitgangspunt zal zijn, dat de mentor van het kind, ook het intakegesprek met de ouder voert. Echter kan het door verschillende omstandigheden voorkomen dat de mentor van het kind niet in de gelegenheid is om de intake te voeren en een andere pedagogisch medewerkster het gesprek voert, dan wordt er door de desbetreffende pedagogisch medewerkster verteld wie de mentor van

het kind is. Op de groepen hangt een overzicht met de indeling van de mentoren en de daarbij behorende mentorkinderen.

Omdat we het belangrijk vinden dat er een goede band ontstaat tussen de mentor, de ouder en het kind, zullen we wisseling van mentor tot een minimum proberen te beperken. Minimaal 1 keer per jaar zal u door de mentor worden uitgenodigd voor een gesprek, waarin de resultaten van de observaties worden besproken en hoe het verder met uw kind bij ons gaat.

Hoe wij verder inhoud geven aan het mentorschap, staat beschreven in de procedure mentorschap.

3.7.1 Twee vaste gezichten voor 0-jarigen

Aan een kind van 0 jaar worden twee vaste pedagogisch medewerkers toegewezen. Dit zorgt voor stabiliteit en rust, waar juist de allerkleinsten veel behoefte aan hebben. Op de dagen dat het kind komt, is altijd een van deze twee pedagogisch medewerkers werkzaam. Als de stamgroep vraagt om inzet van meer dan twee pedagogisch medewerkers, dan mogen maximaal drie vaste pedagogisch medewerkers worden ingezet. Voor kinderen met een flexibele opvang, geldt de vaste gezichten eis niet. Op de babygroepen van de locatie staat duidelijk aangegeven welke Pedagogisch Medewerkers de vaste gezichten zijn, en op welke dagen zij aanwezig zijn.

3.8 Ontwikkeling van kinderen structureel volgen

0-4 jaar

We volgen en stimuleren de ontwikkeling van elk kind van 0 tot 4 jaar door middel van een kindvolgsysteem. Dit doen wij door het kindvolgsysteem Doen, Praten, Bewegen & Rekenen in te zetten. Met de observatielijsten en handelingssuggesties krijgen pedagogisch medewerkers een goed beeld van de spraak/taal,- sociaalemotionele,- motorische- en rekenontwikkeling van baby's, dreumesen en peuters. Na de observatie worden ouders/verzorgers uitgenodigd voor een oudergesprek. Ouders mogen zelf aangeven of zij hier gebruik van willen maken. Ook kunnen zij de observatie inzien in het ouderportaal.

Iedere pedagogisch medewerker heeft tijdens een teamoverleg informatie gekregen over het gebruik van de observatiemethode. Nieuwe medewerkers worden hier uitgebreid over geïnformeerd tijdens hun inwerkperiode. Daarnaast wordt de methode jaarlijks met het hele team geëvalueerd.

4-13 jaar

Wij gebruiken voor de ontwikkeling van een kind van 4-13 jaar het formulier groepsfunctioneren. Dit is een hulpmiddel om gericht naar het welbevinden van elk kind op de groep te kijken. De ontwikkeling van het kind wordt intensief gevolgd op de basisschool van het kind. Ons kind volgsysteem bestaat uit een jaarlijkse observatie, waarna het ingevulde formulier in het jaarlijkse 10 minuten gesprek wordt

besproken met de ouders/ verzorgers. Ouders mogen zelf kiezen of zij wel of geen 10 minuten gesprek willen.

Iedere pedagogisch medewerker heeft tijdens een teamoverleg informatie gekregen over het gebruik van de observatiemethode. Nieuwe medewerkers worden hier uitgebreid over geïnformeerd tijdens hun inwerkperiode. Daarnaast wordt de methode jaarlijks met het hele team geëvalueerd.

De wijze waarop wordt gehandeld als er bijzonderheden worden gesignaleerd in de ontwikkeling van het kind (zorgstructuur intern en extern)

Mochten er bijzonderheden worden gesignaleerd, d.m.v. de observatiemethodes en algemene ervaringen in de praktijk, in de ontwikkeling van het kind, wordt dit door de mentor van het kind besproken met de ouder(s)/verzorger(s) van het kind. A.d.h.v. wat past bij de situatie zullen de ouder(s)/verzorger(s) uitgenodigd worden voor een gesprek of er wordt tijdens een overdracht moment tijd voor genomen. Samen zal gekeken worden wat het beste is voor het kind. Dit kan bijvoorbeeld extra zorg of ondersteuning voor het kind zijn of bijvoorbeeld een extra uitdaging.

Waar To Be Kind het kan, zal de organisatie bekijken wat er binnen hun eigen mogelijkheden ligt om de zorg en begeleiding te bieden die het kind nodig heeft. Zo kan de IB'er vanuit school geconsulteerd worden bij vragen en voor advies. Verder heeft To Be Kind in alle plaatsen warm contact met het Centrum van Jeugd en Gezin. Een aantal locaties vormen in samenwerking met basisscholen een IKC, daardoor kan het voorkomen dat er per locatie ook andere professionals ingezet kunnen worden zoals een logopedist of een docent die na schooltijd huiswerkbegeleiding wil geven of extra les wil geven aan hoogbegaafde kinderen. To Be Kind neemt alleen met de eigen professionals en derden (zoals docenten en het CJG) contact op als hier vanuit de ouder(s)/verzorger(s) toestemming voor gegeven is.

Kinderen in de leeftijd van 4-13 jaar, worden door hun mentor in hun ontwikkeling gevolgd via observatie. Het is erop gericht om het welbevinden van het kind op de groep te observeren, wanneer daar bijzonderheden in worden geobserveerd, wordt dit in het team besproken. Waar nodig wordt er bij derden om advies gevraagd en met elkaar bekeken welke stappen er gezet dienen te worden om de situatie goed in kaart te brengen en een eventueel plan van aanpak te maken om de begeleiding tijdens de opvang beter af te stemmen op het kind, binnen de grenzen die opvang biedt. Eventueel wordt er na toestemming van ouders ook een terugkoppeling/overleg gegeven aan de docent van het kind of de intern begeleider van de school.

Het kan voorkomen dat er kinderen worden opgevangen op de BSO en soms ook al op het KDV, met een ontwikkelingsachterstand/probleem. Of dat er in de periode die zij opvang afnemen op de BSO of het KDV, ontdekt wordt dat er sprake is van een ontwikkelingsachterstand/probleem bij het kind. Via de observatiemethodes kan geobserveerd en gesignaleerd worden of het kind zich binnen de algemene normen ontwikkeld. Bij het afwijken van deze normen hoeft er niet direct iets aan de hand te zijn. Daarom vinden wij het belangrijk dat een observatie over een kind in het team besproken

wordt. Worden zorgen met elkaar gedeeld en zijn er ook aanwijsbare redenen tot zorgen, dan wordt dit besproken met de ouders. Er kan een professional van buitenaf geconsulteerd worden.

Mocht er behoefte aan zijn dan kunnen de pedagogisch coach en beleidsmedewerker de BSO en KDV-teams trainen om hun kennis over de ontwikkeling van de kinderen up to date te houden en eventuele bijzonderheden te signaleren. De observatiemethode waar To Be Kind mee werkt voor de kinderen van 0-4 jaar geeft goede handvatten om de ontwikkeling van de kinderen op de juiste wijze te volgen en bijzonderheden te signaleren.

Soms kunnen gesprekken ertoe leiden dat pedagogisch medewerkers, locatiemanagers of orthopedagoog eerst zelf, zonder tussenkomst van ouders maar wel na toestemming, contact opnemen met het CJG, Veilig thuis en/of eventueel de school en daarvanuit de zorg voor het kind verder vorm wordt gegeven. Waar de inzet van To Be Kind nodig is, zal To Be Kind hierin meewerken tenzij het niet past binnen onze visie.

3.9 Overdracht van KDV naar basisschool & BSO

Als een kind bijna vier jaar wordt, breekt een nieuwe fase aan, het kind gaat naar de basisschool! Een spannende en leuke tijd voor het kind en zijn ouders/ verzorgers. Voor een kind is de overgang van de peuteropvang of het kinderdagverblijf naar de basisschool een belangrijke stap in zijn ontwikkeling. Een goede samenwerking tussen beide partijen draagt eraan bij dat deze overgang voor het kind soepel verloopt. Het kinderdagverblijf of de peuteropvang en de basisschool geven daar vorm aan door een zogenoemde warme of koude overdracht. Een aantal locaties vormen samen met het basisonderwijs een IKC. In deze IKC's wordt er gewerkt aan en met een doorgaande ontwikkellijn, hoe hier invulling aan wordt gegeven is per IKC-locatie verschillend. Meer informatie hierover, staat beschreven in het werkplan.

3.9.1 Overdracht BSO

Wanneer de kinderen 4 jaar worden en naar de basisschool gaan, kan het voorkomen dat zij ook gebruik gaan maken van Buitenschoolse Opvang. Wanneer het kindje doorstroomt naar een BSO-groep binnen dezelfde opvanglocatie, wordt er vanuit de pedagogisch medewerker die de mentor was op de dagopvang van het desbetreffende kind een warme overdracht gegeven aan de nieuwe mentor op de BSO van het kind.

Het kan ook zijn dat het kind opvang gaat afnemen op een andere BSO-locatie van To Be Kind, dan kan er met toestemming van ouders een warme overdracht gegeven worden aan de nieuwe mentor van het kind op de andere BSO-locatie.

Wanneer het kind bij een andere BSO-aanbieder opvang gaat afnemen, wordt er aan ouders doorgegeven dat als er een overdracht gewenst is, de andere BSO-aanbieder met toestemming van ouders contact kan opnemen met de mentor van de dagopvang. De ouder(s)/verzorger(s) dienen zelf zorg te dragen voor de toestemming hiervoor en beide partijen hierover in te lichten. Zij dienen er ook zelf zorg voor te dragen dat de nieuwe aanbieder/mentor op de nieuwe BSO in het bezit komt van de contactgegevens en de werkdagen van de oude mentor.

3.10 Zieke kinderen

3.10.1 Wat te doen bij ziekte van uw kind?

Als een kind ziek is, gaan wij ervan uit dat hij niet naar To Be Kind kan komen. Omdat dit heel vervelend is voor het kind, maar ook voor de ouder(s)/verzorger(s) zullen wij hier heel zorgvuldig mee omgaan. Het belang van het zieke kind staat altijd voorop. Daarnaast moet er rekening worden gehouden met het belang van andere kinderen en de pedagogisch medewerkers. Met het oog op besmettingsgevaar voor andere kinderen verzoeken wij u zo snel mogelijk aan ons te melden dat uw kind ziek is, maar in ieder geval vóór 9.00 uur, eventueel met de aard van de ziekte.

3.10.2 Wanneer moet een ziek kind opgehaald worden?

- Als het kind te ziek is om aan het dagprogramma deel te nemen
- Als de verzorging te intensief is voor de pedagogisch medewerkers (onevenredige aandacht)
- Als het de gezondheid van andere kinderen in gevaar brengt
- Als de lichaamstemperatuur van uw kind 38,5° of hoger is.

Wanneer een kind bij To Be Kind ziek wordt, wordt contact opgenomen met de ouder(s)/verzorger(s). In overleg wordt besloten of en wanneer het kind wordt opgehaald. Een kind dat zich ziek voelt en niet met het normale dagprogramma mee kan doen, kan beter niet bij To Be Kind blijven.

Bij ongelukken, die dringend om eerste hulp vragen of advies over de medische toestand van het kind, wordt het ziekenhuis of een huisarts geraadpleegd. In dit geval wordt er zo snel mogelijk contact opgenomen met de ouder(s)/verzorger(s), zodat zij hun kind kunnen bijstaan.

3.10.3 Wanneer is uw kind ziek? Wat is besmettelijk of geeft besmettingsgevaar?

Het is van belang dat op de locatie bekend is waar de ouder(s)/verzorger(s) telefonisch bereikbaar zijn. Indien noodzakelijk wordt direct een arts geraadpleegd of in ernstige gevallen de EHBO van het

IJsselland Ziekenhuis. Tevens worden de ouder(s)/verzorger(s) dan op de hoogte gesteld over de situatie van het kind.

Als er een bepaalde besmettelijke ziekte heerst, zullen wij dit in alle openheid kenbaar maken, via een formulier op de deur en/of een informatiebrief. Ouder(s)/verzorger(s) worden ook door de pedagogisch medewerkers op de hoogte gehouden van verdere ontwikkelingen.

Richtlijnen vanuit de GGD over het brengen en halen van kinderen bij ziekte kunt u krijgen bij de pedagogisch medewerkers. De actuele informatie wordt gehaald uit de KIDDI app. Deze app van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu geeft informatie over infectieziekten en hygiënerichtlijnen. Deze app is beschikbaar voor zowel medewerkers van To Be Kind als ouders.

3.11 Werken met thema's

Bij To Be Kind wordt er gewerkt met thema's (bijvoorbeeld herfst of 'op wereldreis'). Deze thema's worden samengesteld in overleg met het eventuele IKC waarin de locatie gevestigd is. Het thema varieert per seizoen en geeft kleur en inhoud aan de activiteiten die er met de kinderen worden gedaan. Door steeds nieuwe thema's aan de orde te laten komen worden variëteit, originaliteit en creativiteit binnen de kindercentra gerealiseerd. De kinderen krijgen hierdoor steeds nieuw materiaal en activiteiten aangeboden waardoor hun 'wereld' wordt vergroot. Het streven is om door middel van de activiteiten alle ontwikkelingsgebieden te stimuleren.

3.12 Bijzondere dagen

Gedurende het jaar zijn er verschillende feesten die bij To Be Kind worden gevierd. Aan deze feesten wordt aandacht besteed op een manier die aansluit bij de leeftijd van de kinderen.

Bij verjaardagen hangen we slingers op. De jarige krijgt (als hij/zij dat wil) een feesthoed op, de stoel wordt versierd, er wordt toegezongen en ze mogen trakteren (liever geen snoep). Daarna is het kind natuurlijk nog wel jarig, maar staat niet meer centraal.

Als een kind afscheid neemt van To Be Kind (bijvoorbeeld als het naar de basisschool of middelbare school gaat) mag het eveneens trakteren. Het kind krijgt zijn verzameling werkjes mee en de ouder(s)/verzorger(s) krijgen het schriftje mee.

Bijzondere dagen waar To Be Kind extra aandacht aan besteed zijn:

- **Kerst:** Tijdens de kerstviering wordt het kerstverhaal voorgelezen. Verder worden er kerstknutsels gemaakt en kerstactiviteiten georganiseerd, bijvoorbeeld de kerstlunch op het kinderdagverblijf of het kerstdiner op de buitenschoolse opvang.
- **Pasen:** Er wordt aandacht besteed aan het paasverhaal (dood en opstanding van Jezus).

- **Pinksteren:** Rond Pinksteren wordt de betekenis van Pinksteren uitgelegd (de uitstorting van de Heilige Geest).
- **Moederdag** en **Vaderdag:** Er wordt een leuk presentje geknutseld voor pappa of mamma. Mocht dit gevoelig liggen (indien een kind een ouder moet missen) dan wordt er bijvoorbeeld voor een opa of oma geknutseld.
- **Sinterklaas:** We besteden wel aandacht aan dit feest, hoewel de betekenis van kerst rond deze tijd meer waarde heeft voor ons. We laten de kinderen hun schoentje zetten en zullen ook een sinterklaasfeest vieren op de peuteropvang, het kinderdagverblijf en de BSO. Ook als de kinderen zelf met verhalen en liedjes komen, staan we hier uiteraard voor open.

Er zijn ook dagen die bewust niet of minder worden gevierd binnen To Be Kind zoals Halloween of Carnaval.

3.13 Kinderruzietjes

Kinderruzietjes ontstaan bij de jongere kinderen vaak om speelgoed of buitensluiten (niet mee mogen doen) of bij de oudere kinderen kan dit ook komen door de sociale verhoudingen in de groep. Het kan ook voorkomen dat er conflicten vanuit school worden meegenomen naar de BSO.

Als er in de groep een conflictsituatie is ontstaan tussen twee of meer kinderen, bekijken we in eerste instantie hoe het zich ontwikkelt. Als er lichamelijk “geweld” aan te pas komt, er agressief verbaal gedrag wordt getoond of als er hulp wordt gevraagd grijpen we in. Als de kinderen daar qua ontwikkeling al aan toe zijn, praten we erover hoe het conflict is ontstaan (wat wilde de een, wat wilde de ander) en hoe deze “belangentegenstelling” kan worden opgelost. Kinderen blijken vaak creatief in het verzinnen van oplossingen en op die manier wordt ook bereikt dat ze zelf achter de gekozen oplossing staan.

Als een kind nog niet toe is aan een dergelijke aanpak, zal de pedagogisch medewerker naar eer en geweten de rol van scheidsrechter moeten vervullen. Duidelijk is wel dat agressief gedrag wordt afgewezen, bijvoorbeeld door het kind in een uitzonderingspositie te plaatsen (even afkoelen op de bank). De pedagogisch medewerker heft deze time-out na korte tijd weer op, door met het kind te bespreken wat er is gebeurd en wat er van het kind wordt verwacht.

In sommige gevallen overleggen we met de ouder(s)/verzorger(s), om te komen tot een gezamenlijke aanpak. Wanneer de kinderen er qua leeftijd en ontwikkeling aan toe zijn, worden ze bij deze gesprekken betrokken en krijgen ze ook de ruimte om mee te denken en te praten.

3.14 Veiligheid en Hygiëne

3.14.1 Hygiëne

Vanzelfsprekend is hygiëne een van de belangrijkste onderwerpen bij To Be Kind. In dit plan staat reeds veel informatie met betrekking tot hygiëne. Als u hierover meer informatie wenst, kunt u het protocol Veiligheid & Hygiëne opvragen.

3.14.2 Veiligheid- en gezondheidsbeleid

Vanaf januari 2018 heeft elke locatie een actueel veiligheid- en gezondheidsbeleid (het beleid veiligheid en gezondheid ligt ter inzage op de locatie en staat op onze website). In dit beleid staan de volgende onderwerpen beschreven:

- Grote en kleine risico's m.b.t. veiligheid- en gezondheid per groepsruimte met een plan van aanpak
- Thema's zoals grensoverschrijdend gedrag, vierogenprincipe en de achterwachtregeling
- Kind EHBO
- Beleidscyclus
- Communicatie en afstemming intern en extern
- Ondersteuning en melding van klachten
- Vierogenprincipe en achterwachtregeling

3.14.3 GGD

Elk jaar wordt To Be Kind getoetst door een inspecteur van de GGD. Het toetsen gebeurt op verschillende vlakken. Tijdens bezoeken van een GGD inspecteur;

- Wordt er geobserveerd (op de groepen),
- Worden papieren gecontroleerd (diploma's, Verklaringen Omtrent het Gedrag, Personenregister Kinderopvang, pedagogisch medewerker-kind planning);
- Zijn er gesprekken met pedagogisch medewerkers.
- Zijn er vragenformulieren voor de oudercommissies: De voorzitters van de oudercommissies krijgen formulieren van de GGD om in te vullen die betrekking hebben op dagelijkse gang van zaken wat betreft Beleid en Kwaliteit van de opvang.
- Wordt het Veiligheids- en gezondheidsbeleid bekeken.
- Wordt het pedagogisch klimaat geobserveerd en bekeken in het pedagogisch beleidsplan.

Op grond van bovenstaande worden er rapporten opgemaakt die voor alle ouder(s)/verzorger(s) ter inzage zijn op de locatie en op de website.

3.15 Registratie ongevallen (ongelukken)

Ongevallen of bijna ongevallen worden geregistreerd op de daarvoor bestemde registratielijst. We spreken van een bijna ongeval als een kind zich tijdens het spelen om wat voor reden dan ook bezeert waardoor de pedagogisch medewerker het kind moet troosten en/of helpen. We spreken van een ongeval als een kind zich daadwerkelijk zo bezeerd heeft dat er eerste hulpverlenend moet worden. Deze lijsten worden tijdens de teamavonden en groepsoverleggen besproken en er wordt gekeken of het ongevallen betreffen die voorkomen hadden kunnen worden. Zo ja, dan worden er acties aan verbonden om de bijna ongevallen of ongevallen te voorkomen.

Wanneer blijkt dat er acties ondernomen moet worden naar aanleiding van ongevallen, wordt dit opgenomen in het veiligheid- en gezondheidsbeleid. Ook wordt er minimaal één keer per jaar een calamiteitenoefening gehouden met de kinderen.

3.16 klachtenregeling

3.16.1 Interne klachtenregeling

To Be Kind heeft in het kader van de Wet kinderopvang een interne klachtenregeling opgesteld. Deze regeling beschrijft de werkwijze bij het behandelen en registreren van klachten van ouders.

Onze voorkeur gaat ernaar uit dat als u een klacht heeft, u deze als eerste bespreekbaar maakt bij de directe betrokkene. Leidt dit niet tot een bevredigende oplossing, dan kunt u een formele klacht (alleen schriftelijk) indienen bij de directie.

U kunt uw klacht dan sturen naar: info@tobekind.nl t.a.v. de directie.

Waarover kunt u een klacht indienen?

Over de werkwijze van To Be Kind, of werkwijze door gedragingen van personeel.

3.16.2 Externe klachtenregeling

Als we er met de ouder via de interne klachtenregeling niet uitkomen, dan staat ouders de weg vrij naar informatie, advies en oudercommissie of aanmelding van het geschil bij de Geschillencommissie www.degeschillencommissie.nl.

Definities

Organisatie	: To Be Kind.
Medewerker	: De medewerker, werkzaam bij To Be Kind.
Klachtfunctionaris	: Directielid van To Be Kind (MT)
Teamleider	: Diegene die leiding geeft aan de locatie waar het kind is geplaatst.
Ouder	: Een natuurlijk persoon die gebruik maakt, gebruik wenst te maken of

gebruik heeft gemaakt van de diensten van de kinderopvangorganisatie, voor de opvang van zijn – of haar kinderen.

Klager : De ouder die een klacht indient.

Klacht : Schriftelijke uiting van ongenoegen.

Geschillencommissie : Geschillencommissie Kinderopvang en Peuterspeelzalen, voor bindende geschillenafhandeling.

Schriftelijk : Onder schriftelijk wordt ook ‘elektronisch’ verstaan, tenzij de wet zich daartegen verzet.

3.16.3 Voortraject klacht

Als een ouder een klacht heeft gaat de organisatie ervan uit dat deze zo spoedig mogelijk met de betrokkene besproken wordt. Dit wordt ook zo besproken in de intakegesprekken. Het aanspreekpunt is daarmee in beginsel de pedagogisch medewerker op de groep. Mocht dit niet leiden tot een oplossing, dan kan de klacht worden besproken met de teamleider. Leidt dit niet tot een bevredigende oplossing, dan kan een klacht ingediend worden bijvoorbeeld bij de oudercommissie.

3.16.4 Indienen klacht

1 Een klacht dient schriftelijk te worden ingediend. De klacht dient binnen een redelijke termijn na ontstaan van de klacht ingediend te zijn, waarbij 2 maanden als redelijk wordt gezien. De klacht wordt voorzien van dagtekening, naam en adres van de klager, eventueel de naam van de medewerker op wie de klacht betrekking heeft, de locatie en de groep plus een omschrijving van de klacht.

2 Mocht de klacht een vermoeden van kindermishandeling betreffen, dan treedt de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling in werking. Deze klachtenprocedure wordt daarmee afgesloten.

3.16.5 Behandeling klacht

Stap 1: De klachtenfunctionaris draagt zorg voor de inhoudelijke behandeling en registratie van de klacht. De klachtenfunctionaris bevestigt schriftelijk de ontvangst van de klacht aan de ouder.

Stap 2: De klachtenfunctionaris houdt de klager op de hoogte van de voortgang van de behandeling van de klacht.

Stap 3: Afhankelijk van de aard en inhoud van de klacht wordt een onderzoek ingesteld.

Stap 4: Als de klacht gedragingen van een medewerker betreft, wordt deze medewerker in de gelegenheid gesteld mondeling of schriftelijk te reageren.

Stap 5: De klachtenfunctionaris bewaakt de procedure en termijn van afhandeling. De klacht wordt zo spoedig mogelijk afgehandeld, tenzij er omstandigheden zijn die dit belemmeren. In dat geval brengt de klachtenfunctionaris de klager hiervan zo spoedig mogelijk op de hoogte. De klacht wordt in ieder geval binnen een termijn van 6 weken afgehandeld.

Stap 6: De klager ontvangt een schriftelijk en gemotiveerd oordeel over de klacht, inclusief concrete termijnen waarbinnen eventuele maatregelen zullen zijn gerealiseerd.

3.16.6 Externe klachtafhandeling

1 Als interne klachtafhandeling niet leidt tot een bevredigende oplossing of uitkomst, heeft de ouder de mogelijkheid zich te wenden tot de Geschillencommissie.

2 De ouder kan zich rechtstreeks wenden tot de Geschillencommissie als van de ouder redelijkerwijs niet kan worden verlangd dat hij onder de gegeven omstandigheden een klacht bij de houder indient.

3 Ook als de klacht niet binnen zes weken tot afhandeling heeft geleid, kan de klacht worden voorgelegd aan de Geschillencommissie.

4 De klacht dient binnen 12 maanden, na het indienen van de klacht bij To Be Kind, aanhangig gemaakt te zijn bij de Geschillencommissie.

3.16.7 Klachtenverslag

Wanneer er klachten zijn ingediend bij To Be Kind volgens de interne klachtenregeling of bij de Geschillencommissie Kinderopvang en Peuterspeelzalen, zal er aan het eind van het betreffende kalenderjaar een openbaar jaarverslag gemaakt worden, wat ter inzage ligt op het kantoor. Dit zal ook opgestuurd worden naar de GGD.

Geheimhoudingsplicht

To Be Kind leeft de geheimhoudingsplicht na en houdt zich aan de beroepscode van de kinderopvang.

3.17 Oudercommissie

Wij vinden de mening en inbreng van de ouder(s)/verzorger(s) van groot belang, het gaat tenslotte om hun kind. To Be Kind heeft diverse actieve oudercommissies die samengesteld zijn uit ouder(s)/verzorger(s) die een of meerdere kind(eren) op een of meerdere van onze locaties hebben. De oudercommissies hebben vooral als taak het bewaken van de dagelijkse gang van zaken, beleid en kwaliteit. De bevoegdheden zijn voornamelijk adviserend en voldoen aan de Wet Kinderopvang.

De onderwerpen waarop de oudercommissie adviesrecht heeft;

- Pedagogisch beleid
- Voeding
- Beleid veiligheid en gezondheid
- Openingstijden
- Aanbieden van voorschoolse educatie

- Regeling t.a.v. klachten
- Prijswijzigingen

De contactgegevens van de diverse oudercommissies kunt u vinden in het pedagogisch werkplan (locatie specifiek).

3.18 Beleidsmedewerker en coaching

To Be Kind vindt het belangrijk dat de medewerkers goed kunnen inspelen op de behoefte van het kind en dat zij de kinderen een plek bieden waar zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. De kwaliteit van de kinderopvang wordt voor een belangrijk deel bepaald door de pedagogisch medewerkers. Daarom besteden wij aandacht aan de ontwikkeling van onze medewerkers op pedagogisch vlak. Dit gebeurt o.a. door de inzet van de Pedagogisch Beleidsmedewerker en de Pedagogisch Coach.

Binnen To Be Kind hebben wij ervoor gekozen de functies niet te combineren, wat veelvuldig wordt gedaan. Wij hebben aparte beleidsmedewerkers in huis.

3.18.1 Pedagogisch Beleidsmedewerker

De Pedagogisch Beleidsmedewerker is gericht op het actualiseren, (door), ontwikkelen, vertalen en implementeren van het pedagogisch beleid binnen onze organisatie. Ze bewaakt en borgt de invoering van het pedagogisch beleid en vertaalt deze naar de praktijk door onder andere concrete activiteiten, methoden en instrumenten te ontwikkelen. De beschikbare uren voor de pedagogisch beleidsmedewerker worden centraal ingezet zodat elke locatie vanuit dezelfde visie en beleid werkt. Binnen de kaders heeft een medewerker zelf de ruimte om het beleid naar eigen inzicht in te vullen.

3.18.2 Pedagogische coaching

Voor de functie van Pedagogisch Coach hebben wij 2 medewerkers aangesteld die conform de CAO werkzaam zijn.

Deze 2 coaches vormen het coaching team, aangestuurd door de beleidsmedewerker en dragen er zorg voor dat iedere pedagogisch medewerker een vorm van coaching ontvangt. Dit kan o.a. zijn door middel van individuele coaching gesprekken, coaching-on-the-job, vaardigheidstrainingen of intervisie. In overleg met de pedagogisch medewerker en de locatiemanagers van de diverse locaties wordt er besloten op welke pedagogische vaardigheden er wordt gecoacht en in welke vorm deze coaching wordt aangeboden.

Onze Pedagogische Coaches zijn gericht op het verbeteren van de pedagogische kwaliteiten van de dienstverlening en de professionele ontwikkeling van de pedagogisch medewerkers. De Pedagogisch Coach fungeert als spil tussen het pedagogisch beleid en de uitvoering hiervan. Zij begeleidt, coacht

en stimuleert het ontwikkelproces van de medewerkers op pedagogisch beleid. Door de inzet van een Pedagogisch Beleidsmedewerker en Pedagogisch Coaches ondersteunen wij de medewerkers om het beste uit zichzelf en uit de kinderen te halen.

3.18.3 Aantal uren inzet voor 2024

Er is bepaald door Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (op grond van de wet IKK) vastgelegd hoeveel uur er voor deze functies minimaal beschikbaar moet zijn.

Beschikbare uren

Bij To Be Kind zijn er op 1 januari 2023 13 locaties, met in totaal 22 LRK-nummers. De rekenregel voor het bepalen van de hoeveelheid beschikbare uren is: 50x aantal kind centra (per LRK-nummer) + (10x aantal fte pedagogisch medewerkers). Met een totaal van 62,68 fte. Op grond van de wet IKK (Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang) worden onderstaande uren ingezet (dit zijn de minimale hoeveelheid uren)¹:

Pedagogische beleidsontwikkeling/implementatie	22x50	1100 uur
Coaching pedagogisch medewerkers ²	62,68 x 10	626,8 uur
Totaal 1726,8 uur		

Urenverdeling

Voor 2024 worden de uren voor coaching verdeeld over de verschillende locaties. Wij hebben deze verdeling gemaakt op basis van het aantal fte per locatie maar meer nog op basis van de ervaringen uit 2023 en de start van (dag)opvang op enkele vestigingen.

Locatie	Uren coaching op jaarbasis, afgrond naar 630 uur
Het Koraal te Nieuwerkerk aan den IJssel	KDV 180 BSO 20
IKC de Triangel te Capelle aan den IJssel	KDV 50 BSO 30
Rehoboth te Nieuwerkerk aan den IJssel	KDV 10 BSO 10
Kroonkruid te Nieuwerkerk aan den IJssel	BSO 10
Het Sportkasteel te Utrecht	BSO 35

² In de bijlage is een verantwoording van de uren opgenomen.

IKC De Halm te Almkerk	KDV 5 BSO 5
IKC De Cirkel te Capelle aan den IJssel	BSO 45
IKC Het Mozaïek te Krimpen aan den IJssel	KDV 10 BSO 15
IKC Kleurrijk te Waddinxveen	KDV 50 BSO 20
IKC De Wegwijzer te Zwijndrecht locatie Hoofdland	KDV 20 BSO 50
IKC De Wegwijzer te Zwijndrecht locatie van Karnebeekpad	BSO 30
IKC De Driemaster te Ridderkerk	KDV 10 BSO 20
IKC De Wonderwijzer te Hardinxveld-Giessendam	KDV 2,5 BSO 2,5

Bij de verdeling van de coaching uren zorgen we ervoor dat elke pedagogisch medewerker jaarlijks een vorm van coaching ontvangt. In overleg met de pedagogisch medewerker en de teamleiders van de diverse locaties wordt besloten op welke pedagogische vaardigheden gecoacht wordt en in welke vorm deze coaching wordt aangeboden.

Bij de bepaling van het exacte aantal coaching uren per pedagogisch medewerker houden we rekening met de vak volwassenheid van de betreffende pedagogisch medewerkers en de teams. Het is dus maatwerk wat er geboden wordt. Alle pedagogisch medewerkers van To Be Kind ontvangen jaarlijks coaching, dit geldt voor zowel vaste medewerkers als voor invalkrachten en stagiaires.

4. Bronnenlijst en bijlagen

<p>Titel : <i>De vijf talen van de liefde van kinderen</i></p> <p>Auteur: Gary Chapman</p> <p>Uitgeverij: Medema</p> <p>ISBN : 9063532873</p>	<p>Titel : <i>Vijf kenmerken van een gezond gezin</i></p> <p>Auteur : Gary Chapman</p> <p>Uitgeverij: Medema</p> <p>ISBN : 9063533128</p>
<p>Titel : <i>Grenzen en kinderen</i></p> <p>Auteur : Henry Cloud</p> <p>Uitgeverij: Koinonia</p> <p>ISBN : 9076193061</p>	<p>Titel: <i>Liefde helpt...liefdevolle oplossingen in je huwelijk</i></p> <p>Auteur : Gary Chapman</p> <p>Uitgeverij: Medema</p> <p>ISBN : 9063532598</p>
<p>Titel : <i>Christelijk gezin</i></p> <p>Auteur : Christendom</p> <p>Uitgeverij: Gideon</p> <p>ISBN : 9060672224</p>	<p>Titel : <i>Elk kind is uniek</i></p> <p>Auteur : L. Penninga</p> <p>Uitgeverij: Boekencentrum</p> <p>ISBN : 9023913299</p>
<p>Titel : <i>Kinderen groeien samen op</i></p> <p>Auteur : Marja Bos</p> <p>Uitgeverij: Boekencentrum</p> <p>ISBN: 9023906659</p>	<p>Titel : <i>Leer je kind omgaan met boosheid</i></p> <p>Auteur : Ross Campbell</p> <p>Uitgeverij: Gideon</p> <p>ISBN : 9060677293</p>

De vijf talen van de liefde van kinderen

Soms spreken onze kinderen een taal die wij op het eerste gezicht niet helemaal begrijpen. Aan de andere kant begrijpen onze kinderen ons vaak ook niet en kunnen we onze ideeën niet aan hen duidelijk maken. Wat wij zeggen, kan op vele manieren verkeerd op onze kinderen overkomen. Het meest desastreus is het niet goed communiceren van onze liefde naar onze kinderen. Kunt u de liefdestaal van uw kind spreken - en spreekt u die ook?

Grenzen en Kinderen

Het boek "Grenzen en Kinderen", is een hulpmiddel om kinderen te leren verantwoordelijkheid te dragen voor hun gedrag, hun houding ten opzichte van het leven en hun emoties. De auteurs helpen bij het vaststellen van grenzen binnen het gezin. Maar helpen ook bij het ontwikkelen van talenten en het zoeken naar balans, om op die manier een productief en voldoening gevend leven te kunnen leiden. Het helpt de opvoeder om:

- * Grenzen te stellen en toch een liefhebbende ouder te zijn.
- * Weer overzicht te krijgen in gezinnen waar ouders hun grip verloren zijn.
- * Orde te brengen in het gezinsleven.
- * Om rechtvaardige grenzen te kunnen aanbrengen in uw gezin en nog veel meer.

4.1 Bijlage Toestemmingsformulier voor het (tijdelijk) verlaten van de stamgroep/basisgroep

In de wet- en regelgeving staat vermeld dat een kind in de dagopvang in één vaste groep kinderen geplaatst wordt. Voor de dagopvang wordt deze groep kinderen een 'stamgroep' genoemd, voor de BSO is dit de 'basisgroep'. De wet biedt ruimte om tijdelijk af te wijken van deze regel. Met schriftelijke toestemming van de ouders kan (extra) opvang tijdelijk in een andere groep dan de stamgroep van het kind plaatsvinden.

Uw kind kan incidenteel een dag(deel) of voor een bepaalde periode op een tweede stam/basisgroep geplaatst worden³:

- Op uw verzoek, bijv. omdat er geen plek is op verschillende dagen in dezelfde groep.
- Indien voor een aangevraagde ruildag geen plaats is op de vaste stam-/basisgroep van uw kind.
- Indien voor een aangevraagde extra opvangdag geen plaats is op de vaste stam-/basisgroep van uw kind.

Hierbij geef ik toestemming dat mijn zoon/dochter incidenteel wordt opgevangen op een andere groep dan zijn/haar eigen groep op de volgende datum of de volgende periode:

Datum

Handtekening ouder/verzorger

Tevens geef ik wel/geen toestemming⁴ voor het verlaten van de stam/basisgroep bij een uitje (zoals bijvoorbeeld het bezoeken van een speeltuin of kinderboerderij of bij een vakantie activiteit).

Datum

Handtekening ouder/verzorger

³ Aankruisen wat van toepassing is

⁴ Aankruisen wat van toepassing is